



# VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

**A keresztény nemzeti gondolat hírnöke**

Ára: 130 Ft

XIII. évfolyam 9. szám \* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat \* **2006. szeptember**

## ÚJ TANÉV, ÚJ KEZDET, ÚJ REMÉNYEK

„Álmodtam egy világot magamnak,  
Itt állok a kapui előtt,  
Adj erőt, hogy be tudjak lépni,  
Van hitem a magas falak előtt”  
(EDDA)



Kis Bálint Általános Iskola



Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola

A Jó Isten áldását kérjük a pedagógusok, és gyermekek munkájára az új tanévben!

A város minden tanulója és pedagógusa fontos számunkra!

Gyerekek! Ti magatok vagytok a jövő! Nem mindegy számunkra, hogyan készültök fel rá!

„Adjatok vitorlát a tehetségeteknek!”

Kívánjuk, hogy sikerüljön valóra váltani mindazt, amit az új tanévtől vártok.



Szent Gellért Katolikus Általános Iskola

2006/2007 tanévre beiratkozott tanulók:

Kis Bálint Általános Iskola: 575

Rózsashegyi Kálmán Kistérségi

Általános Iskola: 399

Szent Gellért Katolikus Általános

Iskola: 200

Városi Zene- és Művészeti

Iskola: 510

Kner Imre Gimnázium: 354

Bethlen Gábor Szakképző

Iskola: 535



Kner Imre Gimnázium



Bethlen Gábor Szakképző Iskola

# ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS 2006 - GYOMAENDRŐD

## FIDESZ - KDNP - GAZDAKÖRÖK jelöltjei



VÁRFI ANDRÁS polgármesterjelölt



1. sz. választókerület: IZSÓ CSABA



2. sz. vk.: ILLÉS JÁNOS



3. sz. vk.: HACK MÁRIA



4. sz. vk.: SZABÓ BALÁZSNÉ



5. sz. vk.: IVÁNYI LAJOS



6. sz. vk.: RÁCZ IMRE



7. sz. vk.: Dr. PALYA JÓZSEF



8. sz. vk.: VÁRFI ANDRÁS



9. sz. vk.: CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA



10. sz. vk.: HUNYA LAJOS

Nekünk fontos városunk  
jelene és jövője.  
Együtt, egymást segítve,  
közös akarattal  
GYOMAENDRŐD  
szolgálatában.  
Tisztelettel kérjük szavazatukat  
és a Békés Megyei listán  
a FIDESZ-KDNP jelöltjeinek  
támogatását.

## Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Az Alkotmánybíróság állásfoglalását kérte az ellenzéki Kereszténydemokrata Néppárt, mert úgy véli, a nyugdíjrendszer egyes szabályai súlyos diszkriminációt tartalmaznak. A mai szabályozás szerint ugyanis, aki 15 évnél rövidebb ideig fizetett járulékot, semmilyen járandóságra nem jogosult. Ha viszont ezt a pénzt magánnyugdíj-pénztárba fizetik, akkor egyösszegű visszatérítést kapnak.

Sólyom László köztársasági elnök az Alkotmánybírósághoz fordult a felsőoktatási törvény módosítása miatt.

Molnár László egészségügyi miniszter kénytelen volt haladéktal adni a mentősök 10%-os leépítésével kapcsolatban. Dr. Mikola István ellenzéki politikus, volt egészségügyi miniszter határozott fellépése, valamint amiatt, hogy ezt a leépítést úgy határozta el a miniszter, hogy semmilyen hatástanulmány nem készült.

A Gondozási Központ augusztus 18-án Családi Napot rendezett a gyomai idősek otthonában elők részére. Az intézetben lakók meghívták rokonaikat, ismerőseiket és együtt töltötték kedves műsorral is fűszerezett napjukat. Fellépett és nagy sikert aratott a Hunya Jolán vezette mazsorett táncsoport, a gyomai származású, rendkívül tehetséges és kedves énekesnő, Balázs Andrea, és az intézmény dolgozói is nagyon jó „házi” műsorral kedveskedtek. Énekkaruk és szóló énekesük – Hegedűsné Éva - felejthetetlen perceket okozott a résztvevőknek.

Az időjárás is kedvezett az augusztus 20-i „Sokadalomnak és a halászléfőző verseny résztvevőinek. Több mint 40 nevezője volt a versenynek. A kicsik és nagyok megtalálhatták a szórakozásukat, lovaglás, kötélmászás, diszko és kabareéműsor szórakoztatta a nagyérdeműt már 18-a estétől. 20-án a déli harangszentelésre lovasok kísérték a lovashínton érkező főtisztelendő Iványi kanonok urat és polgármester urat. A ceremónia után a jelenlévők - a 6 éve szokássá vált - megszentelt kis cipőt kapták meg. Egész késő estig változatos műsor – tánc, ének, móka - szórakoztatott, a gyönyörű tűzijátékig. Az időjárás még mindig nagyon kegyes volt a gyomaendrődiekhez, hiszen aki a tűzijáték után igyekezett haza, az megúsza szárazon. Az eső ugyanis a tűzijáték után rövidesen eleredt.

Ugrin-Kovács családi - találkozó lesz Piliscsabán szeptember 9-én. A családi találkozó programja szerint zászlószentelő családi mise lesz a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Iosephineum kápolnájában, majd a zászló szalagozása a díszteremben.

Családi bemutatók, ének, zene, tánc vetítések.

A találkozó „bátyus” jellege azt jelenti, hogy főző versenyt is rendeznek, pálinkakóstolóval egybekötve. Az idei találkozó házigazdája és szervezője Ugrin András (édesapja endrődi neve: „Kalot József”, aki a KALOT mozgalom szervezője volt) és két leánya Orsi és Bogi piliscsabaj lakosok.

**MEGHÍVÓ - EGY KÉZFOGÁSRA**, egy jó szóra, egymásra mosolyra hívom barátaimat, iskolatársaimat

- akik a gyomai katolikus iskolában 1941-ben Mohácsi tanító bácsinál tanultak;
- akik a gyomai polgári iskolában tanulmányaikat 1948-ban fejezték be;
- akik 1947 nyarán Mészáros Aranka tanárnőtől tanultak íllemet és táncleányeket...

Rónay György költővel kérdezem és vallom: „Ki emlékszik gyermekarcunkra? Napról napra fogynak éveink tanúi... Bár vannak néha találkozások arcokkal, akik még látták arcodat, a másikat, az ártatlant s már oly sokat tudót, a még világgal egyet...”

Találkozunk 2006. szeptember 15-én 18 órakor az OMart könyvesboltban (Fő út 216) egy irodalmi est keretében.

Mácz István

(Mácz István könyvei már most kaphatók az OMart könyvesboltban.)

## Köszönet a képviselőknek

Városunk Képviselő-testületének mandátuma szeptember hónapban lejárt. Szeretnék (sok ember nevében is) köszönetet mondani Dr. Dávid Imre polgármesternek, Katona Lajos alpolgármesternek, Gyomaendrőd Város Képviselőtestületének, valamint a bizottságok elnökeinek és tagjainak négyéves munkájukért. Nyilván pártállástól függően (egy demokráciában így van ez rendjén), de lelkiismeretük szerint tették a dolgukat. Köszönet négyéves munkájukért, jó egészséget, Isten áldását további életükre.

Iványi László  
tb. kanonok, plébános

Az endrődi gólyák augusztus 21-én reggel már nem a fészükben köszöntötték a Nap-keltét.

Útra keltek egy öreg gólya kivételével, aki sajnos majdnem a transzformátor áldozata lett. Sikerült időben kórházba küldeni, de valószínű itt kell maradnia a télre, a szárnya összetört és égési sebei is voltak.

Uhrin Benedek augusztusi sikerei: augusztus közepén Budapesten a Sziget táncdalfesztivál sátrában aratott hatalmas sikert - beszámolt erről a televízió és a Blikk augusztus 13-i száma -, ahol a több száz fős tömeg hangosan és kitartóan ünnepelte a sztárrá lett énekest.

Uhrin Benedek szülőfalujában, az augusztus 20-i ünnepségsorozatban is több, mint háromnegyed órát volt színpadon. A siker és a taps itt sem maradt el.

Augusztus 25-én nyilvánosságra került a konvergencia-program, amit mint ismeretes szeptember 1-ig kell benyújtani az Európai Uniónak. Ez a dokumentum tulajdonképpen az államháztartás rendbetételéről, az egyensúly helyreállításáról kell hogy szóljon, valamint az Euró bevezetésének időbeli üteméről. Szakértői vélemények szerint hiányzik belőle az államháztartási egyensúly hosszú távú fenntarthatóságát biztosító eleme, és nem tartalmazza az Euró bevezetésének tervezett idejét sem. Brüsszel által előírt feltételeknek az inflációt és az államadósságot illetően sem felel meg hazánk. Idén az államháztartási deficit eléri az össz nemzeti termék (GDP) 10.1 százalékát, jövőre az általános áremelkedés eléri a 5,5%-ot, a Jegybank szerint akár a 7%-ot is. Még súlyosabb a helyzet az államadósság terén: idén a GDP 67,3%-ára nő, 2008-ban eléri a 72,2%-ot, s 2009-ben 70,4%-ra csökkenhet. Az Unió által elfogadható 60%-os szintet talán 2012 végére érhetjük el. De ennek nagy ára lesz! A kormány a lakossági fogyasztás jelentős visszaesésére számít jövőre és 2008-ban is. A költségvetési beruházások is csökkennek a következő két évben. A kormány szándéka is kiolvasható a konvergencia programból: a nyugdíjkorhatár emelése, a kordévezményes nyugdíj szigorítás, a jelenlegi nyugdíj-megállapítás (indexálás) módosítását tervezi. 2007-től már az adóalap részét képezi a nyugdíj is, míg 2013-tól bruttó nyugdíjat fognak megállapítani, és azokból is adót vonnak le. Az ún.- egyenlegjavító-programban szerepel a vizitdíj, valamint az egészségügyi-szolgáltatásokkal kapcsolatos számlaadási kötelezettség is. Az önkormányzatok pénzéből jövőre 7,8, míg 2008-ban 34 milliárd forintot von el a kormány, elsősorban a közoktatási reformhoz kapcsolódóan. A honvédelemben 2008 végéig 2000 fős létszámleépítést terveznek, ezen túl a közgazdaságban összesen 7000 fős létszámleépítés lesz még az idén, jövőre újabb 6000 fő, a konvergencia-program szerint. Az SZDSZ támogatja a programot, annak ellenére, hogy szakértők szerint az Euró bevezetésének határideje nem lehet előbb, mint 2014. További megszorítások várnak a lakosságra, miközben lassul a gazdasági növekedés, a munkanélküliség emelkedik, a reálbérek, valamint a nyugdíjak reálértéke csökken, és az államadósság még tovább nő.

# In memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!  
Sarkcsillag a négy égtáj felől!  
Anyanyelved billyogként jelöl!  
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld.

Új kenyér íze, lepergő könnyő sója,  
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...  
Isten áldjon! Te légy végső álmunk;  
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

## Dienes Izráné Hajdú Emma

Oroszhegy (Udvarhely vm.) 1901 – Endrőd 1946



A szálló évekre visszatekintve csak kevesen – főleg az idősebbek – emlékeznek Dienes Izra tanítóra, a „góbéra”, aki Erdélyből származott, onnan került Endrődre. Hát még ki emlékezhet a Szarvasvégi temetőben nyugvó első feleségére, Hajdú Emmára. Ő szintén „székely asszony” volt, mint ahogy székely volt a javából „Izra bácsi”, a férj.

Mindketten szülőföldjükön végezték el iskoláikat. Emma 1920-ban Sepsiszentgyörgyön kapott tanítói oklevelet. Az utolsó évfolyam volt, mely magyar oklevelet kapott.

1926-ban férjhez ment Dienes Izrához, aki akkor már szintén taní-

tó volt.

A román hatóságok nem igen nézték jó szemmel a magyar pedagógusokat, így előbb a férj, majd Emma asszony is Magyarországra áttelepült.

Nem régen leányuk – aki már Magyarországon született – írt nekem levelet, amelyben szülei hányattatásairól emlékezik meg. Talán akadnak manapság olyan családok, akik megelégedettségben élnek, ha nem is gondok nélkül. Ők talán el sem tudják képzelni, milyen nehéz életet is kibír egy ember, pláne ha nő az illető.

Tehát a Dienes házaspár Endrődre került, és itt tanítottak különböző tanyai iskolákban. A kedves székely asszony a magával hozott székely kultúrát igyekezett tanítványainak, sőt a szülőknél is továbbadni, székely néptánc, kézimunka, dalok formájában. A petróleum lámpa világítású iskolában a téli estéket színdarabok, különböző összejövetelek, rendezvényekkel tették színesebbé a férjével együtt.

Az Endrőd-Kondorostanya Pogány Frigyes elnevezésű iskolában született meg kislányuk is. A körülmények úgy hozták, hogy honvágytól hajtva visszaköltöztek Erdélybe, Nagyváradtón és Tordán tanítottak, hisz szülőkebb hazájuk a Bécsi döntés alapján újból Magyarországhoz tartozott.

Nem sokáig élhettek itt sem és így sem, mert a második világháború közbeszólt, a férjet katonának hívták be, a háború vihára újra menekülésre készítette a kis családot. Ismét Endrődre kerültek. „Leégve”, ahogy szokás mondani. Az itteni ismerősök segítették őket, ki mivel tudta, például bútorral, ágyneművel stb.

Emma asszony egészségét a viszontagságos idők igen megviselték. Szívbeteg lett. Igyekezett a kölcsönkapott tárgyakat visszaadni jötevéiknek. Időközben a kisleányuk is felnőtt, iskoláit befejezve férjhez ment Dr. Molnár Lajos orvosprofesszorhoz. Édesanyját, Emma asszonyt Endrődön temették el 1946-ban.

Az apa, évek múlva újra házasodott. Egy endrődi tanítónő vette feleségül, ebből a házasságból is egy kislány született, aki az Imola nevet kapta. Néhány szorgos év után újabb tragédia következett a Dienes család életében. Az 1956-os helyi eseményekben való részvétel természetesen megorlásra került a hatalom részéről... Debrecentbe költöztek, ott a már felnőtt leány vette oltalma alá a családot. Az ismerősei és tanítványai számára felejthetetlen „székely góbé”, Izra bácsi, aki tartást, emberséget is tanított életmódjával, igazságosságával, nagyszerű tanító volt. Második felesége Mancika” néni is, örökké emlékezetes marad tanítványai szívében, aki csendes, de türelmes, következetes, tanításával adta át tudását az endrődi gyermekeknek. Ők Debrecentben alusszák örök álmukat.

Mindhárman nyugodjanak békében.

Márton Gábor

## PÜSPÖKI BEIKTATÁS SZEGEDEN

„...hiszen Isten nem a félnétség lelkét, hanem az erőt, a szeretetet és a józanság lelkét adta nekünk.” 2Tim 1,7

Augusztus 26-án ünnepi szentmise keretében foglalta el Kiss-Rigó László püspök a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöki székét.

A ünnepi szentmisén részt vett Juliusz Janusz apostoli nuncius, Erdő Péter bíboros, prímás, Paskai László bíboros, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai, a határon túli egyházak képviselői, a keresztény egyházak képviselői – köztük Gáncs Péter evangélikus és Bölcseki Gusztáv református püspökök –, és az egyházmegye papsága.

A szentmise előtt Juliusz Janusz apostoli nuncius felolvasta a Szentatya levelét, amelyben Kiss-Rigó püspököt a Szeged-Csanádi Egyházmegye élére nevezi ki. A latin nyelvű okirat szövege ezt követően magyarul is elhangzott, majd Juliusz Janusz saját szavaival köszöntötte az új főpásztort, Isten áldását kérve szolgálatára. Méltatta Gyulay Endre püspök tevékenységét, és megköszönte hűségét és áldozatos munkáját, amellyel csaknem 20 éven át, sokszor igen nehéz időkben vezette az egyházmegyet.

Ezt követően Gyulay Endre, az egyházmegye nyugdíjba vonuló püspöke átadta pásztortöbbségét Kiss-Rigó László püspöknek, aki ezzel egyházz jogilag is megkezdte a Szeged-Csanádi Egyházmegye vezetését. Az új főpásztort köszöntet mondott elődjének eddigi szolgálatáért és kérte őt, hogy a továbbiakban is segítse az egyházmegye életét tanácsaival, tapasztalataival és személyes jelenlétével.

Ezután Erdő Péter bíboros a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nevében köszöntötte a leköszönő és az új megyéspüspököt. Beszédében köszönetet mondott Gyulay Endrének az egyházmegye élén eltöltött 18 éves szolgálatáért, kiemelve, hogy mozgalmas időszakban vezette az egyházmegyet, különös figyelmet szentelve a katolikus oktatás ügyének.

Kiss-Rigó László köszöntésekor az MKPK elnöke elmondta: nem ez az első alkalom, amikor Esztergom-Budapesti Főegyházmegye egyik papja, illetve püspöke veszi át a Szeged-Csanádi Egyházmegye irányítását, hiszen így volt ez Csernoch János, Glattfelder Gyula és Hamvas Endre püspökök kinevezésekor is. Az új főpásztort személyében olyan vezetőt kap az egyházmegye, aki nagy figyelmet szentel az egyházi oktatás ügyének, beleértve a felsőfokú képzést is, elkötelezett híve a kultúrának és a sportnak is. Személyén keresztül a jövőben erősödik a Szeged-Csanádi Egyházmegye és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye kapcsolata. A bíboros Isten áldását kérte az új főpásztort munkájára és életére.

Ezt követően az egyházmegye papsága, az egyházközségek és az egyházmegye intézményeinek képviselői köszöntötték a leköszönő és az új megyéspüspököt.

Kiss-Rigó László szentbeszédében hangsúlyozta az Istennel való együttélés fontosságát. Linyot mondta, Isten nem egyszerűen megteremtette a világot, hanem szeretettel irányítja is azt. Isten nélkül nincs közösség, csak tömeg. Az Egyház feladata az, hogy az emberiség nagy családját segítse abban, hogy közösséggé váljon.

A mai világban sokszor joggal fogja el a csüggedés mindazokat, akik értéket képviselnek. Isten azonban nem csüggedésre hívta meg az embert, hanem erőt, szeretetet és józanságot adott ajándékba, mégpedig nem emberi fogalmak szerinti erőt, hanem Krisztus erejét, amely földi szemszögből sokszor gyengeségnek látszik. A Mennyei Atya Jézus Krisztusban megmutatta az igazi szeretetet – fogalmazott Kiss Rigó László. A józanság, aminek képességét szintén Istentől kaptuk, azt jelenti, hogy a rövidlátó érdekektől, előítéletektől mentesen, mintegy Isten szemével nézve vegyük észre az értékeket, és következetesen képviseljük azokat – hangsúlyozta az egyházmegye új főpásztora.

A szentmise végén a határon túli és a külföldi egyházak képviselői köszöntötték az új megyéspüspököt, köztük a Sandomierz-i Egyházmegye képviselői, akik Andrzej Dziega püspök köszöntő levelét hozták magukkal, valamint átadtak a lengyel nép ajándékaiként egy képet, amely II. János Pál pápát és a csestochowai Madonnát ábrázolja. Dziega püspök köszöntő levelében megemlékezett arról, hogy éppen ezen a napon van a csestochowai Madonna búcsúnapja Lengyelországban, és a Madonna közbenjárását kérte az új főpásztorra és egyházmegyéjére.

A szentmisét fogadás és agapé követte, amelyen az egyházmegye hívei találkozhattak az újonnan beiktatott megyés főpásztoral.

Magyar Kurir  
(fénykép a 167. oldalon)

## Számadás óvodapedagógusi pályámról az Aranydiplomás ünnepség kapcsán

Hároméves koromban az endrői KIS ÓVODÁBA íratlak be szüleim. Nem tudom, hogy ki hogy van vele, de nekem meghatározó élmény volt az ott eltöltött idő. Óvónóm Orbók Sárika volt, de nem 20-25 fős csoportban, hanem 80-100 gyermek nevelése volt reá bízva. Oly szeretetteljesen, profi módon bánt velünk, hogy már akkor valami megmozdult bennem a pálya iránt, és tudat alatt meghatározta a jövőképemet.

Az általános iskola elvégzése után felvételt nyertem a Gyomai Óvónőképzőbe. Osztályfőnököm Solymosi Marika néni már az első napokban közösségé kovácsolta a sok kis településről érkezett leánykát. Személyes varázsa, humanizmusa, a mindenre kiterjedő figyelme meghatározta a képzőbe töltött éveket. Személyiségének sugárzását még a mai napig is érzem, és így vannak vele osztálytársaim is.

Ott volt Galla Erzsike, a későbbi Hunya Alajosné énektanárunk. Mindig mosolyogva, derűsen, a szívvel is énekelt, és csöpögtette lelkünkbe a „Kodály-módszert”. Büszke volt békéstarhosi iskolájára.

A teljesség igénye nélkül emlékezem most tanárainkra. Szász Ilonka néni halk szavaival sulykolta belénk a matematikát. Nekünk, endrődieknek könnyű volt, mert az általános iskolában Laki tanár úr jó alapokat adott. Bíró Terike néni a biológia rejtelmeibe vezetett be bennünket. Nun Magdi néni, aki rajzszakos volt nagy gondot fordított arra, hogy elsajátítsuk mindazokat, a készségeket, amire majd az óvodában szükségünk lesz. Nagy szeretettel vitt bennünket baromfi és egyéb gazdasági udvarokba, hogy az állatokat természetes környezetben, közvetlen megfigyelés alapján tudjuk lerajzolni. Gondosan ügyelt arra, hogy a REDISZ-tollal jól bánjunk: az óvodai hirdetésekét majd igényesen megformált betűkkel írjuk meg. Hol volt még akkor a számítógépi technika? Farkasinszki Lajos bácsi, Drumár Laci bácsi a hegedülés tudományát próbálta elsajátíttatni velünk. Suhai tanár úr a pedagógia, pszichológia rejtelmeibe vezetett be bennünket. Darvas Tibi bácsi nyugodt, de határozott precizitása is példa elöttünk.

Szomorú szívvel vettük tudomásul, hogy a Képző Gyulára történő áthelyezése miatt az utolsó évet ott kell elvégezni. Gyomáról tanáraink közül áldott emlékü Starc Rezső igazgató úr, felesége Gizike néni, Suhai tanár úr és Iza óvá néni jött át Gyulára. Ők segítettek a gyomai évek után bennünket az új környezetbe való beilleszkedésbe.

Még ezen a nyáron a kötelező szakmai gyakorlaton, az endrői Nagyóvodába irányítottak, ahol Véháné Irénke néni és Fülöpne Gyuricza Kati óvónők dolgoztak. Ma is felejthetetlen számomra az ott töltött gyakorlati idő. Segítőkézségük a tervező, majd a gyakorlati munkában, különös tekintettel a szervezésre. Mi mindenre megtanítottak! Sikerkélményben is volt részem.

Sajnos a nyár gyorsan elszaladt és az új helyre – Gyulára – költöztetett iskolánkba kellett menni. Számomra, mint bejáró, nagy próbatétel volt, mert így először kellett otthagynom a szülői házat. Kollégista lettem. Megismertük az új tanárokat. A felkészülést, a tanulmányt folytatni kellett. A tanév végén 1956 júliusában képesítő vizsgát tettünk, és július 28-án az óvónői oklevéllel a kezünkben és Starc igazgató úr meleg kézfogása után

elindultunk a nagy ÉLET-be. Akkor pillanatnyilag nem nagyon kecsgetett az élet semmi perspektívával. Októberig bizonytalanságban voltunk elhelyezkedésünket illetően. Nekem szerencsém volt. Az endrői öregszőlői nyári napközi otthonban – a Kondorosi úton – július 1-től szeptember 1-ig kaptam állást. Fejest ugrottam a mélyvízbe. Igaz itt inkább gyermekmegőrzés volt, de Czibulkáné Marika néni és a többi ott dolgozó munkatárs mindenben segítségemre voltak.

Október elején levelet kaptam az osztályból mindenki, hogy Békéscsabán adott időben és helyen jelenjen meg. Nos, ott megkaptuk az óvónői kinevezést és hogy hol fogunk szolgálatba állni. Én október 16-tól Gyomán a II. sz. Általános Iskolához tartozó – most Hősök úti – Kossuth úti óvodában kaptam állást. Ez a mai Kner Nyomdamúzeum épülete, akkor óvoda volt. Pólyáné Lenke néni volt a vezető óvónő. Jó volt nála kezdő beosztottnak lenni. Pedagógiai műveltsége, módszerbeli sokoldalúsága által magas szinten valóította meg az elmélet és a gyakorlat egységét. Szigorú, következetes volt, ami elengedhetetlen egy pályakezdőnél. Gyakorlati, elméleti tanácsai, igényessége a gyermekekkel való foglalkozásánál, a szülőkkel való kapcsolattartásnál meghatározta későbbi szakmai munkásságom. 1956-1960 április 18-ig dolgoztam ebben az óvodában. Emlékeim szerint nagy körzete volt az óvodának.

Bocsássátok meg TI volt óvodások, ha nem mindenkinek említtem a nevét, de 50 év elteltével talán ez meg is bocsátható. Emlékszem, az óvodával szemben laktak a Zöld ikrek és Zöld Öcsi. Majd emlékeimben Kovács Évike, Beranek Gizike, Tandi Eszter, Megyei Sanyi, Kővágó Évike, Békési Öcsi, Izsó Anti, Juhász Jancsi, Balog Ágika, Dékány Karcsi, Rozsa Kati, és Putnoki Anikó. Szívbeli örömmel olvasom a Városunk újság hasábjain Kónya Mártikának –aki szintén óvodásaim között volt – cikkeit, tudósításait. Érezni a leírt sorokból, hogy izig-vérig PEDAGÓGUS lett, mint édesanyja. Gratulálok neki.

1960. április 21-én nagy fordulatot vett szakmai pályafutásom. Veszprém megyében, Herenden a porcelángyár által frissen beüzemelt óvodában helyezkedtem el. Előzetes megtekintés nélkül fogadtam el ezt az állást. A természeti környezet paradés volt, a gyárban készített porcelánok ámulatba ejtettek, de az óvoda, melyben egy személyben voltam vezető és beosztott, nagy csalódás volt számomra. A gyomai óvodám fényűző volt az akkori herendihez képest. Tárnyi és személyi feltételeink kezdetlegesegek voltak. Távól a szülőföldtől, idegenben. Időlegesen még szakmai közeg sem segítette munkámat. Sajátos volt a munkakapcsolatom a fenntartóval, tekintettel annak üzemi jellegére. Idő és részemről türelem és diplomácia kellett ahhoz, hogy a Herendi Porcelángyár vezetése partnerként álljon óvodai igényeink mellé. Lassan, de fokozatosan javultak tárgyi és személyi feltételeink. Sikertől egy szakképzett óvónőt beállítani. Jó kapcsolatba kerültem a járás óvodai szakfelügyelővel. A gyár egyre több nőt állított munkába, lakótelepet épített munkásai számára. Sok fiatal házaspár, sok kisgyermek. 1965-ben már nagyobb épületet kaptunk, igényes kialakítással. A képesítés-nélküli óvónőknek a Soproni Óvónőképzőbe való minél nagyobb számú

beiskolázására törekedtem, és arra, hogy a gyár segítse őket a letelepedésben. Ezzel az is volt a célom, hogy stabil, állandó tagjai legyenek a nevelőtestületnek. A demográfiai hullám a gyermeklétszám növekedését jelezte, így 1975-ben megépítették az első, majd 1982-ben a második 100 fő gyermeket befogadó épületet. 1975-től függetlenül vezetője lettem az óvodának. Tekintettel az őslakosság sváb eredetére, 1985-től bevezették a német nyelvvel való foglalkozást az óvodánkban. Az általános iskolákban már első osztálytól tanulják a németet.

1986-ban kapcsolatot alakítottunk ki óvodánk és a Bajor Oktatási Minisztérium Óvodai Tagozatával. Ennek eredményeként oda-vissza tapasztalatszerző tanulmányi utak jöttek létre, a nemzetiségit végzett kollégák bevonásával. 1988-ban és is részt vettem egy 10 napos tanulmányi úton München és környéke óvodáiban, ahol a kétnyelvűség módszerét tanulmányoztam. Három éven keresztül Kölnből, a Pedagógusképzőből jött egy pedagógus házaspár szakmai munkánk tanulmányozására.

Munkásságom során fontosnak tartottam a jó kapcsolatokat megteremtését és tartását a szülőkkel, iskolai nevelőkkel, fenntartókkal és a település előjáróival.

Munkám során törekedtem a 60-as években a Kézikönyv, majd az Óvodai Nevelési Program ajánlásait követni, a helyi sajátosságokat figyelembevéve az igényes munkavégzésre, és ezt vártam el a kollektíva minden tagjától is. Tudatosan törekedtem a szép környezeti kultúrára az udvaron is, a Szarvasi Óvónőképző által kiadott kézikönyv ajánlásainak figyelembevételével.

Óvodánk „bázis-óvodává” nőtte ki magát. Járási-megyei továbbképzések, bemutatók színhelye lett. Az ország különböző részéről jöttek hozzánk óvodai kollektívák. A fenntartó méltón volt büszke óvodája sikerére és maximumán segítette, biztosította működését.

2006 szeptemberében tisztelnék meg bennünket – az 1956-ban végzett óvónőket – Aranydiplomával. Az ünnepség Szarvason lesz az Óvónőképző Főiskola tanévnyitó ünnepségén. Ez az évforduló készítetett erre a visszaemlékezésre, hiszen tudom, mindannyiunk élménye, emléke, mely hivatásához fűzi, kötetekre tehető lenne, ha megírnánk. Fontosnak tartom még egyszer hangsúlyozni az indíttatás milyenségét. Mindannyian, akik az óvodai életben óvónőként dolgoztunk egy életen át, átéljük –annó - a pályakezdés nehézségeit, majd a folytatás nehézségeit. Az erőt, a lelkesedést, a pályára iránti elkötelezettséget, a hivatásszeretetet, a szakmai alázatot az óvónőképző tanáraitól, óvónőitől kaptuk. Tisztesre, becsületre életre, érzelmi gazdagságra, problémamegoldó képességre neveltek bennünket, és életvitelükkel is ezt példázták.

Köszönet Nekik! Köszönet a Szülőföldnek, ahol elindítottak bennünket a szakmai életre. Köszönet a jó Istennek, hogy engedte megélnünk ezt a kerek évfordulót és ezt a találkozást.

*A visszaemlékezést írta:  
Gyetzvai Antalné Buza Terike  
nyugalmazott óvodavezető  
Herend*

(fényképek a 183. oldalon)

# Katolikus oldal

## SZEPTEMBERI MISEREND

### Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 18 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

### Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptember 10-én és 24-én, fél 12-kor.

### Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor.  
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

### Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 18 órakor,  
hétfőn reggel 8-kor.

Szombaton 18 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

## SZEPTEMBERI ÜNNEPEK

- |                |   |
|----------------|---|
| 3. vasárnap:   | Évközi 22. vasárnap                               |
| 5. kedd:       | Kalkuttai Boldog Teréz                            |
| 7. csütörtök:  | Szent Márk, István, Menyhért kassai vértanúk      |
| 8. péntek:     | Kisboldogasszony                                  |
| 9. szombat:    | Claver Szent Péter áldozópap                      |
| 10. vasárnap:  | Évközi 23. vasárnap                               |
| 12. kedd:      | Szűz Mária szent neve                             |
| 13. szerda:    | Aranyszájú Szent Kános püspök, áldozópap          |
| 14. csütörtök: | A Szent Kereszt felmagasztalása                   |
| 15. péntek:    | A fájdalom Szűzanya                               |
| 16. szombat:   | Szent Kornél pápa, Szent Ciprián püspök vértanú   |
| 17. vasárnap:  | Évközi 24. vasárnap                               |
| 19. kedd:      | Szent Januáriusz püspök, vértanú                  |
| 20. szerda:    | Kim Taegon Szt. András, Csong Haszang Szt. Pál    |
| 21. csütörtök: | Szent Máté apostol, evangélista                   |
| 23. szombat:   | Pietrelcinai Szent Pio áldozópap                  |
| 24. vasárnap:  | Évközi 25. vasárnap                               |
| 26. kedd:      | Szentkozma és Damján vértanúk                     |
| 27. szerda:    | Páli Szent Vince áldozópap                        |
| 28. csütörtök: | Szent Vencel vértanú                              |
| 29. péntek:    | Szent Mihály, Szent Gábor, Szt. Rafael főangyalok |
| 30. szombat:   | Szent Jeromos áldozópap, egyháztanító             |

## '56-RA EMLÉKEZÜNK (2. RÉSZ)

Az idén ünnepeljük az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóját. A kommunista diktatúrát és minden diktatúrát az Egyház is megszenvedett. Sorozatunkban emlékezünk az 56-os egyházi hősökre, különösen is a kor nagy alakjára, Mindszenty bíborosra.

A cikksorozat Dr. Tomka Ferenc: Halálra szántak, mégis élünk! c. könyvéből való. Köszönet érte a szerzőnek és a kiadónak, a Szent István Társulatnak.

### A bíboros börtöne és kínzásai

Mindszenty bíboros emlékiratai beszámolnak arról, milyen kínzásokkal kényszerítették, hogy vallja azt, amit a koncepció a szájába akart adni.

Emlékiratai első naptól beszámolnak a történetekről: „A letartóztatás napján, 1948. december 26-án az Andrássy út 60-ba vittek. Egy földszinti fűtetlen helyiségbe cipelték... Lehúzták reverendámat és gúnyosan nevetve alsóruhámot is. Tarka-csikosbohócöltönyt húznak rám” – Majd elkezdődik a kihallgatás. Írnak egy jegyzőkönyvet, de nem az került bele, amit én mondtam. Amit mondtam, meghamisították. Természetesen megtagadtam az aláírást. – Décsi (ávós ezredes, a tárgyalás vezetője): „Jegyezze meg, nálunk a vádlottak nem azt vallják, amit ők akarnak, hanem amit mi akarunk.” – Intett a fejével, s kiadta az utasítást: „Tanítsátok meg vallani!” Az őrnagy visz a cellámba... – Röviddel ezután belép a szobába egy magas, tagbaszakadt, vad tekintetű rendőrtiszt... Nekem fut, és csizmával egész erejével belerug födétlen gerincembe. Ő is, én is a szemközti falnak esünk... Egymás után méri rám az ütéseket. Bár kimerülten liheg, nem hagyja abban kínzásaimat, hiszen nagy gyönyörűsége lehet abban, hogy végre elérkezett az óra, amikor Magyarország hercegprímását botozhatja... Már nem tudom számlálni az ütéseket. Arra ébredek, hogy felocsolnak... Vissza-

vezetnek. Újra követelik, írjam alá a jegyzőkönyvet. Megtagadom. Ez nem az én vallomásom. – Décsi dühösen kiadja a rendelkezést: „Vissza vele!” – A gumibotozás újra kezdődik. Utána megint visszavisznek a kihallgató szobára. Décsi ordítva követeli a jegyzőkönyv aláírását. Amikor megtagadom, harmadszor vitet vissza 'külön kezelésre'. Az őrnagy harmadszor gumibotoz meg. Ezután Décsi utolsó kísérletet tesz, hogy aláírassa velem a jegyzőkönyvet. Válaszom újra az, hogy ha az általam előadottakat veszik be a jegyzőkönyvbe, akkor aláírom, különben nem. Megint tudtomra adják, hogy ezen a helyen nem azt vallják a vádlottak, amit ők akarnak, hanem amit a rendőrség megparancsol nekik. A kihallgatók is kifáradnak. Visszavisznek a cellámba.”

Az elkövetkező napokon nappal a cellájában volt öt ávos társaságában, akik dohányoztak, kiabáltak. Ha lecsukta szemét, nem hagyták aludni. „Beszédjünkben szinte versenyre keltek a trágárságban. Időnként megszólítanak, és trágár történeteket adnak elő. Egyikük bordélyházi élményeit... – Én csendben vagyok és imádkozom.”

Második nap: Ismét Décsi ezredes elé került, aki felsorolta a koncepció vádjait. Felolvasta a jegyzőkönyvet, és – a bíboros szavaival – „követeli, írjam alá. Kijelentem, hogy nem írom alá, mert hemzseg a valótlanásgoktól... Nyomatékkal felszólít, hogy írjam alá. Amikor megtagadom, int az őrnagynak. Kezdődhet a botozás”. Ez az éjszaka is olyan volt, mint a tegnapi.

A következő napon az egyik ór a bíboros füle hallatára olvasta föl a Szabad Nép egyik számát, amelyben Kádár János belügyminiszter utasítására kinyomatták, hogy a bíboros a bizonyítékok súlya alatt megtört, beismerte az összeesküvést, kémkedést, valutával való üzérkedést. Éjszaka folytatódott a „kihallgatások” és botozások szörnyű váltakozása. Egyik nap megmutatták neki lefogott titkárának „vallomását”, s rajta annak aláírását. Követelték, hogy ő is „vallja be”, amit mondanak neki. Közben rendszeresen jártak hozzá orvosok, figyelték, meddig bírja a kínzást, és „orvosságok” bevételét követelték tőle. Ő, ha tehetné, titokban kiköpte azokat, mert tudta, hogy az AVO használt akaratbénító szereket is. – Közben azzal fenyegették, hogy anyját is idehozzák, ha nem vall. Majd küldtek egy ügyvé-



A KP által szervezett tüntetés Mindszenty ellen

det, akiről azonnal látta, hogy az AVO embere.

A bíboros mindeközben imádkozott. Elmélkedett a szenvedő Jézusról, a szenvedő magyar egyházzal, a halálos szenvedésekben írt szoltárokról, a vértanúkról. Még letartóztatása előtt elfogadta és felajánlotta a rá váró szenvedéseket az egyházzért. A kínzás közben is minden nap egyesítette szenvedéseit a meggyötört Megváltóéval.

### Tudat-torzítás és a „vallomások”

Mintegy két hét után „táncoló színes köröket kezdtem látni a falon, a levegőben. Mindjobban rám telepedett a teljes magamra hagyatottság tudata... Décsi ezredes éjjelenként két-három ízben átad kínzómnak, aki kéjes gyönyörűséggel záporozza rám az ütéseket. Fizikai megtörésemre szolgál egy másik kegyetlen módszer is: nem engednek aludni. Bénuló állapotomban kezdem elhinni, hogy talán mégis bűnös vagyok... Összerombolják öntudatomat... Az akaratbénító és kábító szerektől való félelmemben alig eszem... Szabad levegőre, sétára az itt töltött 39 nap alatt egyszer sem engedtek. Egy erős, eddig soha nem tapasztalt félelemérzés keríti hatalmába egész lényemet... Ma (írja utólagosan megírt emlékezésében) nem kételkedem abban, hogy ezt a mindent háttérbe szorító félelemérzést orvosi beavatkozással hozták létre.”

A minden éjszakai „kihallgatások”, a válogatott kínzások, verések, az alvás nélküli nappalok folytatódtak. Kihallgatásokra éjszaka vitték, nehogy felismerjék: még a rabok se tudják meg, hogy a bíboros itt van köztük. Csak ily hosszú idő után kezdődött meg akaratának fizikai megtörése. Erről az időszakról írta: „A második időszakról, amely január 10–24-ig terjedt, már csak emlékezet-foszlányok állnak előttem. Ellenállásom teljesen legyengült, öntudatom és nemrég még pislákoló önérzetem is kihunyott... Az éjszakai kihallgatások alatt már mind gyakrabban történik, hogy nemet sem mondok a vaskos hazugságokra... A jegyzőkönyveket már nem tudom aláírás előtt elolvasni. Azzal sem törődöm, hogy az élelem adott szöveg az én vallomásomat tartalmazza-e.”

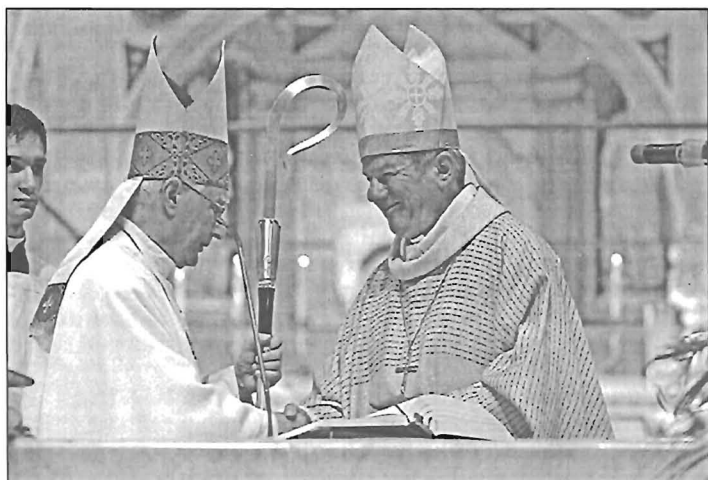
Ilyen állapotban került sor a „bíróági” nyílt tárgyalásra a Markó utcai fogházban 1949. február 3-án. Meg kellett mosdania, megborotválták, új ruhába öltöztették. Előzőleg orvosok készítettek fel, hogy kibírja a tárgyalást. Itt elmondott egy belé szuggerált, betanított beismerő beszédet. Február 8-án életfogytiglani börtönrre ítélték.”

(folytatjuk)



Fotók: Dusha Béla

Püspöki beiktatás Szegeden. Cikk a 164. oldalon



## NEMZETI IMAÉV

### II. Rákóczi Ferenc imái

#### Imádság szentmise előtt

Ó, Uram, íme, az ajtó előtt irgalmas rendelésedből téged jelenítettek meg az emberek előtt,  
de itt por és hamu vagyok előtted;  
hogyan merjek szólni hozzád?

Add tehát, kérlek, hogy  
Lelked szóljon hozzád általam,  
mivel méltatlan és elégtelen vagyok  
téged dicsérni.

Ó, örök Atya, azért jövök,  
hogy áldozatot mutassak be,  
de sem fát, sem tüzet, sem méltó áldozatot  
nem találok magamban,  
mert fa vagyok ugyan,  
de önmagában alkalmatlan a meggyújtásra,  
ha te elő nem készítesz engem,  
hogy a szeretet tüzetől lángra lobbanva  
egyesülhessek azzal az imádandó áldozattal,  
amit Egyházad készül felajánlani  
neked ezen az oltáron.

Fogadj el engem, kérlek, olyannak,  
amilyen vagyok, és tégy alkalmassá,  
ahogy akarod,  
hogy tetszessenek neked,  
egyesülve Fiaddal és feláldozva benne,  
vele és általa.

Tekints, kérlek, Uram, erre a családotra,  
amelyért Urunk Jézus Krisztus  
nem vonakodott magát a bűnösök kezébe adni  
és a keresztyöntelmét vállalni.  
Ámen.

#### Pali bácsi...



Augusztus 1-jétől a gyomaendrői Szent Gellért Katolikus Általános Iskolának új igazgatója van, Lukács László személyében. Többszöri sikertelen pályázat után az idén – úgy hírlík – három pályázó közül választott, és nevezte ki öt évre az új igazgatót Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspök.

Sokévi igazgatás után Kiss Pál úr átadta igazgatói székét az új igazgatónak. Tapasztalatára, nagy gyakorlatára, gazdasági ismeretere továbbra is szükség van, míg utódját betanítja, ezért igazgatóhelyettesként még marad egy ideig.

Ezúton mondok köszönetet neki sokéves odaadó, lelkiismeretes munkájáért. A legnehezebb időkben, amikor negyvenkét gyerekkel kezdtünk, már mellettünk volt, és segített az indulásnál.

Munkássága alatt épült meg a modern tornaterem színpaddal, korszerű számítástechnika teremmel, és készült el az udvar. Ő építtette be a tetőteret, mely három plusz korszerű tantermet nyújt a tanulóknak. A szabványoknak megfelelően akadálymentesítette az iskolát.

Évről évre szerelte fel korszerű eszközökkel az iskolát.

Atyai szigorral, de ugyanakkor szeretettel bánt a tanulókkal. Mi sem bizonyítja jobban, mint azoknak a gyerekeknek példája, akiket évközben időnként be kellett küldeni az igazgatói irodába, némi rakoncátlanság miatt... ilyenkor ezek ígértek mindent, csak ne kelljen Pali bácsi színe előtt megjelenni... és ugyanezek a tanulók a ballagás előtti napon könnyezve és sírva borultak a nyakába, megköszönve az elmúlt éveket.

Hálásan köszönjük az elmúlt évek sok-sok munkáját, fáradozását, gondoskodását.

Az Isten áldja meg érte!

Iványi László



# Szentelek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

## Szent Kornél pápa és Szent Ciprián püspök, vértanúk

Ünnepük: szeptember 16.

Jézus megbocsát a bűnös asszonynak, aki megbánja vétkeit. Váratlanul új lehetőség, új jövő nyílt a számára. A keresztény emberek és nemzetek sajátossága – ahogy a történelem mutatja – hogy hitük erejéből képesek megújulni: „menj, hited meggyógyított” magyar népiünk, szétőredezett családjaink, kudarcba fulladt egyéni életünk is képes megújulni a Jézusba vetett hit által. A bűnbánat szentségét ezért szokták a gyógyulás szentségének nevezni.

A keresztényüldözések idején, tévtanítások közepette egymást segítve és támogatva mutatott példát két szentünk az Isten iránti szeretetre. Isten ma is meglátogatja népét, és nagy dolgokat tesz, hogy ki-ki, végezze tőle telhetően jól a szolgálatát.

Szent Kornél pápa  
+Centumcellae, 253. szeptember

A 3. század elején mintegy ötven esztendeig a keresztények aránylag nyugodt körülmények között élhettek, de váratlanul kitört Decius- féle üldözés ismét nehéz időket hozott az Egyházra. Fábián pápa vértanúsága után csak egy év elteltével került sor az új pápa megválasztására: 251-et írtak, amikor Kornélt a római papság köréből megválasztották. Nehéz örökséget vett át. Rádásul Novatianus, ez a nagyon tehetséges római pap ellenpápaként lépett föl, és minden befolyását latba vetette Kornéllal szemben. Róma város hívő népe is megoszlott. A különbséget egy gyakorlati kérdés oldása okozta kettejük között: hogyan kell az Egyháznak viselkednie azokkal szemben, akik az üldözés idején gyengének bizonyultak, megtagadták hitüket, de most vissza akarnak térni az Egyház közösségébe? Kornél a szelídebb véleményen volt, mely szerint a bűnbánók előtt meg kell nyitni az Egyház kapuját; Novatianus ellenben a szigorú nézetet képviselte.

Kornél gyakran váltott levelet Karthágó püspökével, Cipriánnal, aki igen tisztelte a pápát. A ránk maradt levelekből látható, mennyire aggódtak mindketten az Egyház egységéért. Nagy tisztelet és igen jó benső viszony alakult ki közöttük. Nagy szelídséggel, de határozottan lépett fel a tévelygők ellen, az egység érdekében. A pápának azonban nem állt sok idő a rendelkezésére: Gallus császár alatt az ismét föllángoló üldözésben elfogták, és Centumcellae-be száműzték, ahol 253. szeptember 14-én vagy 15-én meghalt. A többi vértanú pápa mellé temették a Callistus-katakombába. Sírfelirata az első latin nyelvű pápai sírfelirat. A 4. sz. közepe óta együtt emlékeztek meg róla Rómában Ciprián püspökkel.

A legenda elmondja, hogy amikor Kornél pápa már számkivetés helyén volt, az egyik vezető ember kérte, hogy jöjjön el hozzá, és imádkozzék évek óta bénán fekvő feleségéért. A pápa követte az embert, imádkozott a beteg felett, és az meggyógyult. E csoda hatására a házaspár megtért, megkeresztelkedett, s velük együtt húsz katona is keresztény lett. Mikor a császár ezt megtudta, parancsot adott, hogy valamennyien mu-

tassanak be áldozatot Mars templomában. Az újonnan megkereszteltek azonban ezt megtagadták, ezért Kornéllal együtt ölmos ostromokkal halálra verték őket.

Szent Ciprián püspök  
\*Karthágó, 200/210  
+ Karthágó, 258. szept.  
14.

Ciprián az egyik előkelő karthágói családból származott. Kiváló neveltetésben volt része és tanulmányai végeztével, mint ügyvéd és a retorika tanára kezdett működni szülővárosában, nagy sikerrel. Gazdagsága lehetővé tette számára, hogy az élet minden örömét megízlelje, de tapasztalta, hogy minden földi öröm közepette a szívében valami üresség van. Későn kezdett a vallás iránt érdeklődni, csak 45 éves korában.

Kezdetől fogva kifejezte, hogy számára a kereszténység komoly dolog. Még katechumen volt, amikor letette a tisztasági fogadalmat; vagyona jelentős részét eladta és szétosztotta az Egyház szegényei között. Lemondott a pogány szerzők további olvasásáról, és kizárólag a Szentírás tanulmányozásának szentelte idejét. Az egykori híres rétor buzgótsága nem maradt véka alá rejtett világosság: a hívők felfigyeltek rá, és Donatus püspök hamarosan pappá szentelte, s az ő halála után, 248-ban – minden tiltakozása ellenére – megválasztották a város püspökének. Mivel Karthágó akkor Észak-Afrika egyházi központja volt, Ciprián nem csak a város püspöke, hanem a közel százötven tagot számláló püspökkollégium feje is lett.

A Décius-féle keresztényüldözés készületlenül érte az egyházat, sokan meginogtak, elhagyták hitüket. Tetteivel, írásaival kitűnően vezette egyházát, kiválóan támogatta Kornél pápát az eretnekek elleni küzdelemben. A bűnbánókat, a visszatérő hittagadókat szívesen fogadták vissza az egyházba.

Az üldözés elmúltával dögvész támadt Karthágóra és környékére, nagyon sokan estek áldozatul a járválynak. A katasztrófa okául a propaganda a keresztényeket jelölte meg. A Valerianusz-féle üldözés idején számkivetésbe küldték Kurúbisba, majd egy év múlva halálra ítélték. 258. szeptember 14-én vértanúságot szenvedett kard által. Mielőtt lefejezték volna, húsz aranyat adott a hóhérnak. Nem azért, hogy kímélje őt, hanem azért mert átsegíti őt a túlvilági üdvösségbe. Fényes temetése volt és két templomot is szenteltek tiszteletére, egyet vértanúsága helyén, egyet pedig sírja fölé.

Ünnepüket IX. Gergely pápa szeptember 16-ra tette, mert 14-én a Szent Kereszt fölmagasztalása, 15-ét Kisboldogasszony oktavája foglalta le.



# EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

## Beszélgetés Lukács Lászlóval, a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola új igazgatójával

*Augusztus 1-től Gyulay Endre püspök úr többévi sikertelen pályázat után, most ha jól tudjuk, három pályázó közül választott, és nevezte ki öt évre az új igazgatót. A velem készült beszélgetéssel szeretnénk Olvasóinkkal emberközelbe hozni.*

*Tisztelt Igazgató Úr! Milyen érzés töltötte el, amikor megtudta, hogy megnyerte ezt a pályázatot? Milyen gondolatok vágtak bele az ismeretlenbe?*

– Éppen lelkigyakorlaton voltam, és mobilomat csak fél perccel püspök atya hívása előtt kapcsoltam be. Mivel keresztényként nem hiszek a véletlenekben, ezért az első perctől kezdve nagyon nagy kegyelemként éltem meg a kinevezésemet. Ugyanakkor hatalmas felelősség is, de nem félek, mert egyszerű a „hátorzságom”: sok ember imája kísér el utamon, köztük Édesanyámé és Édesapámé, én pedig hiszek az ima erejében.

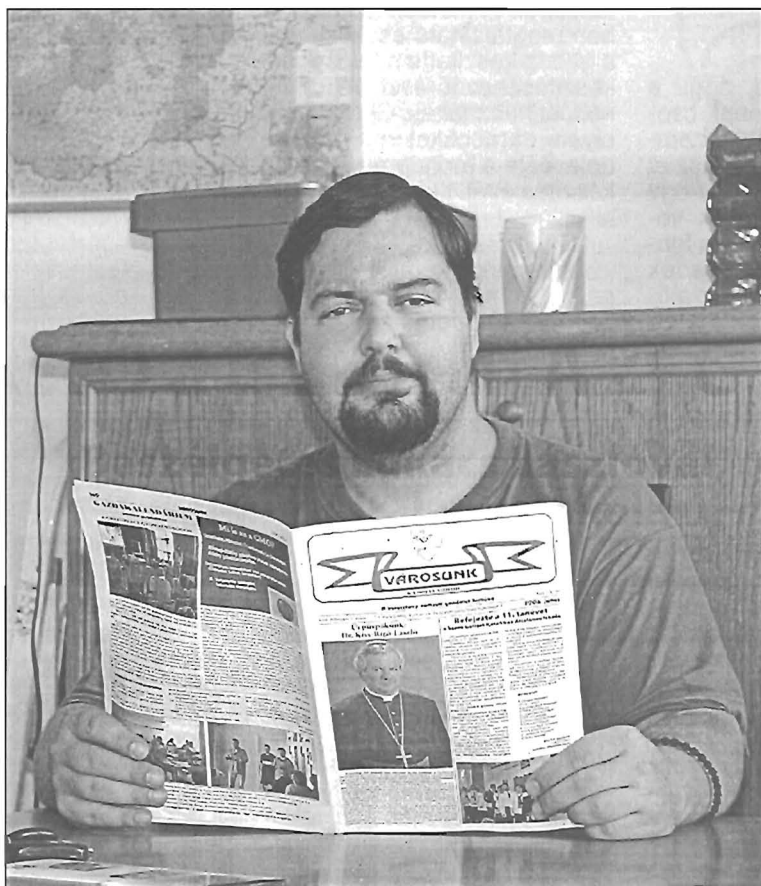
*Érdekelne eddigi pályafutása. Mit csinált, honnan jött?*

– Miskolcra jöttem és a szívem egy kis darabját ott is felejtettem: a vasgyári hittan-csoportban fantasztikus lelkiatyák és barátaim vannak. Tanítványaim is igazi, beleváló gyerekek: egyszerre őszinték és összetartóak; 27 diákomból 9 gyermeknek kitűnő, 6 tanulónak jeles volt a bizonyítványa.

Egyébként irodalomtörténeti és nyelvészeti tanulmányaimat a Miskolci Egyetemen végeztem (jelenleg a disszertációm írom), teológiai tanulmányaimat Pesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen (ennek folytatásaként a kánonjogot is elvégeztem, így ott a licenciamra készülök).

*Észak-Magyarországról eljönni ide a Viharsarokba, nem kis vállalkozás. Most már néhány hetet eltöltött városunkban, Gyomaendrődön. Mik az első benyomásai? Mi az, ami talán szokatlan, vagy más, mint amit eddig megszokott?*

– Közvetlenek és barátságosak az itteni emberek. Ezt az első perctől tapasztalhattam Kiss Pál atyai pártfogásában, aki igazgatóhelyettesként segíti munkámat, kanonok atyában, aki iskolánk lelkivezetőjeként jó és hasznos tanácsaival lát el, emellett minden, a Szent Gellértben dolgozó munkatársam kiváló szakember, „vérbeli” pedagógus. Így nemcsak az mondható el iskolánkról, hogy kívülről ragyog, hanem szellemi-lelki értékeinkről is.



– Ügyes, tiszteletudó gyerekek – ami tanáraik, szüleik és a táborszervező felnőttek érdeme. Szeretném nekik átadni mindazt, amit értéknek tartok (Isten, Haza, Család, Szeretet, Hűség, stb...). Szeretnék jó polgárokat nevelni az országnak, elkötelezett keresztényeket az egyháznak. Elsősorban a szellemi-lelki értékekre helyezném a hangsúlyt, valamint a személyes kapcsolatok kialakítására; az olyan találkozásokra, ami nem merül ki az időjárás megbeszélésében, hanem mindkét fél számára értékes perceknek jelent.

A pedagógusokra is éppúgy szeretnék idő fordítani, mint a tanulókra. Ha egy pedagógus örömmel megy a munkahelyére, akkor azon gondolkodik, hogyan teheti érdekesebbé és szebbé az óráját. Természetesen a szülőkkel is jó kapcsolatot szeretnék kialakítani, hiszen az általunk felvállalt pedagógia velük együttműködve lehet igazán hatásos és eredményes.

*Beszéljen érdeklődési köréről, ha úgy tetszik, divatos szóval, hobbjáról...*

– Szerencsésnek mondhatom magamat: a munkám a hobbi is. Ezen felül a gitározás, a művészfilmek gyűjtése, zenehallgatás (rock, gregorián, barokk, reneszánsz, kelta), olvasás, kirándulás...

*Ha egy jótündér az útjába kerülne, hogy „teljesítem három kívánságot”... mi lenne az?*

– Óvatos lennék, nehogy elüssem... Sose gondoltam még erre. Akire vágyok, egy hűséges, megértő, hasonló értékrendet valló társ, és legalább négy gyermek. Ez az első, a második és a harmadik kívánságom.

*Nem titok, hogy már korábban kezébe került a Városunk újság, és az Interneten is találkozott már vele, melynek most interjút ad. Mit üzen az újság olvasóinak?*

– „Még ha néha könnyeket is facsar ki szemünkből, az ÉLET SZÉP!” A másik üzenet Szent Ágostontól való: „Szeress, és tégy, amit akarsz.”

*Igazgató Úr! Köszönöm a beszélgetést. Adja Isten, hogy álmai, tervei megvalósuljanak. Segítünk!*

Iványi László  
plébános

*Szokatlan? Talán az, hogy ennyire lelkes, jó csapatban dolgozhatok. Ezek az emberek nemcsak szeretnek, hanem tudnak is dolgozni.*

*Tudomásom szerint eddig nem egyházi iskolában tanított. Mit vár az egyházi iskolától?*

– Nincsenek különleges elvárásaim, hiszen a történelem során mindig pozitív értéket és minőséget képviseltek az egyházi iskolák. Elvárásaim elsősorban magammal szemben vannak: megtartani és gyarapítani intézményünkben felhalmozott szellemi és lelki értékeket.

*Pedagógiai módszerét, programját hogyan tudná röviden összefoglalni?*

– Egyszerre több pedagógiai módszert is alkalmazok, pl. Bosco Szent János ún. megelőző módszerét, Montessori és Pestalozzi pedagógiáját, az igazságos atyai szigorúságot, de szankciók helyett megértő, a miértekre választ kereső, tényfeltáró beszélgetéseket.

*E néhány hét alatt, mióta itt lakik városunkban, már találkozott jónéhány leendő tanítványával is, elsősorban a kocsorhegyi cserkészklubban. Mik az első benyomások? Mit szeretne iskolánkban megvalósítani?*



# Endrődi néprajza

Rovatvezető: Szonda István

## „ELFELEDETT TÁRGYAINK NYOMÁBAN...”

Tisztelt Olvasó!

A modern kor eredménye, hogy a használati tárgyai mindennapi csoportjai megváltoznak. A korábbi nemzedékek által használt eszközkészlet a múzeumokba kerül, és csak egy-egy múzeum látogatáskor találkozunk velük. A folyamat természetes, mégis fontosnak tartom, hogy a fiatal nemzedék megismerje ezeket a tárgyakat. Az elődök élete bemutatásának elengedhetetlen eszközei ezek a tárgyak. Ennek tükrében bemutatunk néhány elfeledésre ítélt paraszti használati tárgyat.

Kezdjük a kenderfeldolgozás eszközeivel. A falusi népesség fontos háziipari tevékenységi körébe tartozott a háziszőttesek alapanyagának előállítás. Az öltözködés és a házi használatú vászon nemük elsődleges anyaga a kender volt. A kenderrel való bánás módját a falusi lányok már kislánykorukban megismerték, illetve az azokhoz használt eszközöket. Vegyük sorra az eszközöket a feldolgozás sorrendjében.

### KENDERTILÓ:

A kender szárának megtörésére szolgáló keményfából készült eszköz. A tárgy két részből áll: állványzatból, mely a vízszintesen álló vályút tartja és egy

bicskaszerűen csukódó, nyéllel ellátott fakésből. A minden paraszti háztartásban megtalálható eszközt, sok esetben a gazda készítette a feleségének. Az elkészítéséhez fűrész, vésőt, fűrőt és vonókést használtak. Gyakran találkozunk olyan darabokkal melyekre a készítő belevészte a monogramját, esetenként a készítés évét.

### GEREBEN (HÉHEL):

A megtilolt kender kifésülésére szolgált. A keményfából való deszkalap közepére, kört formázó, kovácsoltvasból készült tuskéket erősítettek. A tuskék vastagsága és sűrűsége szerint változik a gerebennel kifésülhető kender minősége. A deszkalapok végein rendszerint félkörívű taposókat vágta ki. A deszkalapokon gyakoriak a bevészt vagy beégetett monogramok, minták.

### GUZSALY (TALPAS- vagy KANGUZSALY):

A megfésült kenderkócot erre az eszközre kötötték fel és innen kihúzza egy-egy szálát sodorták az orsó segítségével a fonalat. A talpas guzsaly egy függőlegesen álló botból és egy lapos, vékony, gyakran faragott deszkatalpból áll. A talpas guzsaly sok esetben szerelmi ajándék volt, mellyel az udvarló legény ajándékozta meg a kiválasztott leányt. Az ajándékot elfogadó leány

büszkén vitte a guzsalyt a fonóba ezzel is jelezve, hogy ő már a párválasztás útjára lépett. A guzsalytalon gyakran faragott, díszes.

### GYALOGORSÓ:

A tárggyal sodorták a fonalat, melyet a guzsalyról húztak. A gyalogorsó az orsószárból és karikából áll. A guzsalyhoz hasonlóan gyakran szerelmi ajándék, ezért bizonyos vidékeken faragással, festéssel díszítik. Az orsót általában a guzsalyra felkötött kócba besúruva tárolták.

### ROKKA:

A fonás eszköze, mellyel meggyorsították a szálak sodrását. A tárgy falusi kisipari készítmény, melyet a rokkások készítettek. A több esztergályozott elemből felépülő rokkát, gyakran az esztergályozott részek tagolása szerint különböző színűre festették. A mi vidékünkön az úgynevezett alföldi típusú rokkák terjedtek el, míg Erdélyben és a Felvidéken az álló rokkák voltak használatban.

### MOTOLLA:

Az eszköz a megfont fonal mérésére és pihentetésére szolgált. A kb. egy méter hosszú rúd két végén keresztben, arasznyi lapos léceket erősítettek, melyekre a fonalat kellett felhajtani.

## MEGJELENT!

Kiadja a Magyar Irodalomtörténeti Társaság  
Budapest, 2006

Kissné Kovács Adrienne

## Mi marad?

Irodalmi és néprajzi tanulmányok, esszék



Nagy László rajza

## FELHÍVÁS!

Az Endrődi Tájháza és Helytörténeti Gyűjtemény az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalmából időszaki kiállítással emlékezik a fontos történelmi eseményünkre.

A kiállítás bemutatja a dokumentumok és emléktárgyak tükrében az 50-es évek diktatórikus Magyarországot. Sajnos az 56-os eseményekhez kapcsolódó helyi anyaga múzeumnak szegényes, ezért kérem a lakosság segítségét, hogy akárcsak kölcsönözve a helyi illetőségű emlékeket, segítse munkánkat.

A történelmünknek ez a szelete még feltáratlan - főleg a helyi eseményekre gondolva sok értékes információ és dokumentum, illetve tárgyi emlék feltárása segítheti a történelmi esemény megértését, főleg a fiatal nemzedék számára.

A kiállítással kapcsolatban a következő telefonszámon érdeklődhetnek:

06/70/6353345

Szonda István  
Tájháza vezető

## CSERKÉSZTÁBOR GYOMAENDRŐDÖN, 2006. AUGUSZTUS 9-13.

„Minden dolgotok a szeretetben menjen végbe!” /1Kor. 16,14/

Ezzel a gondolattal tartottuk meg az évi táborunkat, melyet az összefogás jegyében jött létre.

A sátrinkat Kocsorhegyen építettük fel, mint honfoglaló magyarok. Ezen keretese szimbolizálta azt a szándékot is, hogy a gyomaendrői cserkészcsapat alakulása van folyamatban, azaz ahogy őseink elfoglalták Kárpát-medencét, úgy szeretnénk mi is cselekedni. E célt a Templomos Lovagrend tagjai kezdeményeztek, hiszen a rend feladatának érzi, hogy a mai fiatalokat – kicsiktől a nagyokig – hitben és közösségben megtartsa emberi értékek közvetítésével, és ez a szellemiség leginkább a cserkészletben testesül meg.



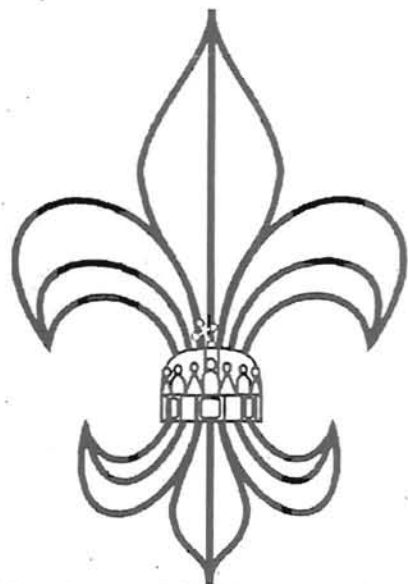
A cserkészlet mindenki számára nyitott, származására, emberfajtájára és felekezetre való tekintet nélkül, önkéntes, politikamentes, vallásos ifjúsági nevelőmozgalom, amelynek Magyarországon mintegy tizenötezer, világszerte 17 millió tagja van, így a világ legnagyobb ifjúsági mozgalma.

A cserkészlet nem iskola, a család és a vallásos közösség helyett, hanem azokkal együttműködve kíván részt venni a fiatalok nevelésében.

A cserkészlet célja: lelki, szellemi és fizikai téren egyaránt hatni a gyermekekre, hogy jellemes, értékes, egészséges emberré válhasson. Továbbá a magyar nép kultúrájának és történelmi hagyományainak ápolása. Egyben arra is megtanít, hogy hogyan segíthetünk magunkon és másikon.

Bárki lehet cserkész, aki a cserkészlet célkitűzéseit elfogadja.

A táborozást nagy szervezési és



előkészületi munkák előzték meg, mely számunkra teljes mértékig bizonyította, hogy ha összefogunk nagyszerű dolgot vagyunk képesek végrehajtani.

Ezúton szeretnénk megköszönni azon szervezeteknek, vállalkozóknak, civil szervezeteknek és személyeknek, aki bármilyen jellegű támogatásait, adományait és segítségüket adták, mert mindnyájan hozzájárultak ahhoz, hogy a gyermekek – elsősorban helybéliek, hunyiaiak, borsodnádasdiak, erdélyiek, tompaiak – felejtethetetlen élménnyel gazdagodhassanak.

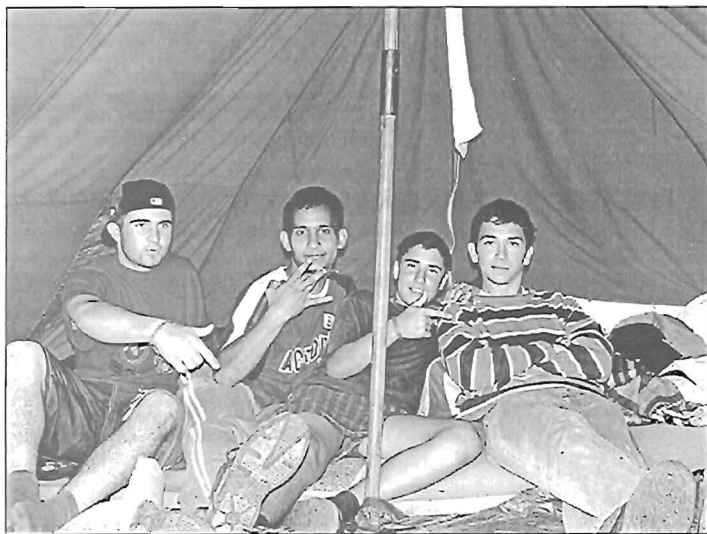
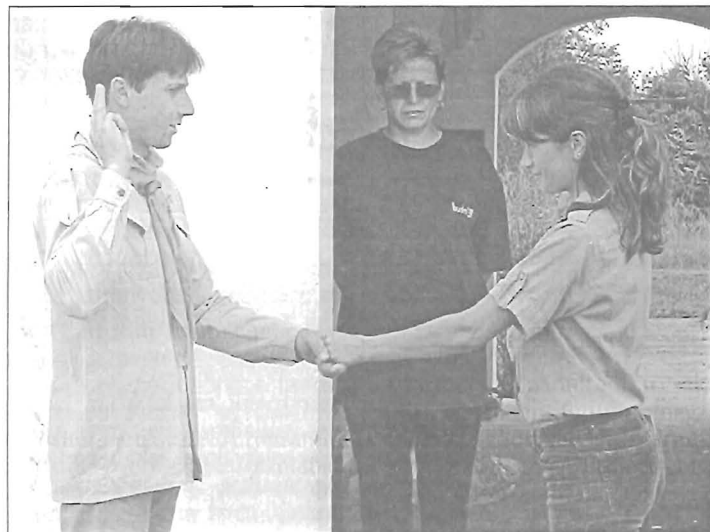
Hálás köszönetet mondunk és Isten áldását kérjük:

- Hittel a holnap ifjúságáért Alapítvány
- Dávidker Bt. és dolgozóinak
- Templárius Alapítvány
- Endrői Cuti Kft.-nek
- Kert-Kivi Kft.-nek
- Körös Étterem és Szállodának
- Dreher Söröző, Étteremnek
- Várfi András polgármester jelöltnek
- Jakus Imre vállalkozónak
- Ujlaky Szabolcs vállalkozónak és családjának
- Papp Lajos villanszerelőnek
- Kondorné Timár Erzsébetnek
- Macskiné Poór Erzsébetnek (Szeghalom)
- Klemmné Németh Zsuzsannának (Zebegény)
- Bihari Józsefnek (Gödöllő)
- Kiss Pál a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola igazgató helyettesének
- Lukács László a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola igazgatójának
- Iványi László a Szent Imre Plébánia plébánosának
- Vaszko Andrásnak
- Csikós Jánosnak
- Dógi Jánosnének
- Zsilinszky Mihálynak és Zsilinszky Mihálynének (Tomba)
- Pfeiferné Varjú Mariannak
- Fekécs Editnek
- Oláh Margitnak
- Rafael Tibornének
- Mátyás Józsefné Varjú Hajnalkának

- Varjú Lászlónénak
- Barta Lászlónénak
- Kedves Szülőknek
- Városunk című lapnak

Mindössze öt napot töltöttünk el együtt, mely napok során csak az időjárás nem kedvezett, mégis rengeteg mindent tudtunk megvalósítani a tervezett programokból, illetve a ClubNetCet Internetes Ismeretterjesztő Egyesület által egy Global Teenager Project-et is megismerhettünk tizenegy erdélyi fiatal és kísérő tanáraikkal.

Szerdától vasárnapig a gyermekek majdnem minden szabadidejük le volt kötve, mert mint honfoglaló magyaroknak sok dolguk



volt, hogy berendezkedjenek a kocsorhegyi Kárpát-medencében.

1. nap: táborépítés, órшалakítás, csapatkiáltás kitalálása, zászlótervrajz készítése volt a feladat és egy kisebb gyalog túra volt az ártérben; este közös tábortűz volt az erdélyi csapattal és Lukács László igazgató úr gitáros kíséretével.

2. nap: forgószínpad volt, ahol csomózni, elsősegélynyújtást, daltanulást, szubido fonást, alaki kiképzést sajátíthattak el, majd tábori foci, röplabda és sárkányrepülő készíttéssel és eregetéssel fejeződött be a délután; este hagyományörző tábortűz volt.

3. nap: sárkányeregetés és domborítással készült tarsolylemezeket készítették, illetve a leendő cserkészek próbatételre való felkészítése; délután az erdélyiekkel közösen akadályversenyen, játéktanuláson vettek részt; este próbáztatás volt, majd a Zsilinszky Misi bával és Ági nénivel – tompai cserkészcsapat vezetőivel- cserkész avatás volt.

4. nap: honfoglaló activity, tánctanulás, majd műsorral készültek a gyerekek, melyet az „Édes zeneyelvünk” c. rajzkiállításon előadtak, amit a ClubNetCet Egyesület és Templárius Alapítvány szervezett, itt babakészítéssel, tombolával, erdélyiek műsorával szórakoztatták a cserkész tábor résztvevőit. Addig a szülők vacsorával készülődtek a táborhelyen. Este nyitott záro tábortűz, amit a szülőkkel és a erdélyiekkel közösen tartottunk meg.

5. nap: zárásként reggeli szentmisén vettünk részt, majd táborbontás kezdődött és délután már otthon voltak a gyerekek, de úgy, mint akik elfoglalták és berendezkedtek az új magyar hazában.

Rettentő nagy öröm volt ez az öt nap, hiszen a gyermekek nagy-szerűen vették a feladatokat, így a jó táborvezetés és hangulat az ő munkájuknak is köszönhető. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ilyen remek gyerekekkel lehetünk együtt.

Ezen táborunk már a negyedik alakom volt, mely mutatja azt is, hogy jövőbeli terveink komolyak, hogy egy olyan csapat létrehozása, mellyel nemcsak mi, hanem a város is büszke lehet.

Idén már tíz cserkészt és egy kiscserkészt avattunk, mely a biztos magjai lesznek egy közösségnek, reményeink 2007-ben messzire visznek, de ehhez szükség van továbbra is a megkezdett összefogásra. A cserkészek részére nyitottunk egy bankszámlaszámot is, hogy anyagilag is fedezni tudjuk a későbbiekben a felmerülő kiadásokat, hogy mi is támogathassuk őket, ezt a célt. (Templárius Alapítvány, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, II. alszámla - cserkészek - számla szám: 53200015-11074159, támogatás esetén visszatérítést igényelhető az adóból.)

Terveink közé tartozik még, hogy nem csak nyári táborokban merüljön ki a munkánk, hanem évközben is találkozunk, ahol folytatjuk azt, amit elkezdtünk a táborokban is. Jelenleg a legközelebbi közös programunk a szegedi Szt. Gellért Ifjúsági Találkozóra elmenni.

Isten áldását és kegyelmét kérjük a továbbiakban is, hiszen a szeretet az, ami mindenkit összeköt.

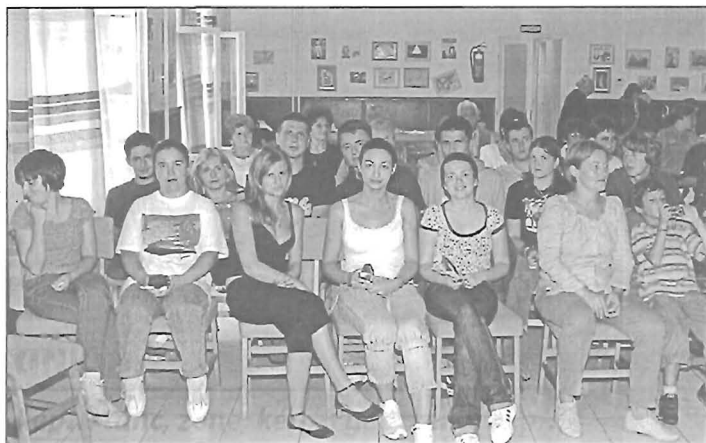
Barta Mónika  
és segítő lovagtestvérei

*Kép, zene, tánc... kör, kép, tánc... kör, tánc, kép... tánc, zene, kép... gép, zene, kép...*

## Édes Zenenyelvünk

Nyáridőben, szünidőben, langy esőben, kíváncsian, pihe-nősen, fényderűsen, tipegősen, egyszer csak benépesült az Endrődi Közösségi - Művelődési Ház.

Gyomaendrődre érkezett 100 színes képpel az ötödik éve világot járó „Majd én megmutatom” című vándorkiállítás. A



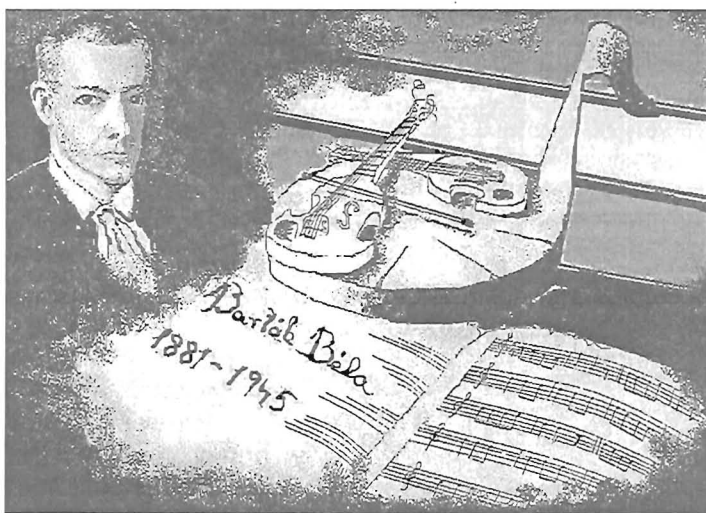
csapat dalos előadása pendített meg érzelmi húrokat. A műsor záróakkordját a ClubNetCet Egyesület meghívására Romániából érkező diákok és tanárok szólaltatták meg. A zenés-táncos produkciót együtt adták elő magyar anyanyelvű és román anyanyelvű tizenéves lányok és fiúk. Vidám körtáncukba a nézők is bekapcsolódtak, immár közel 100-an roptuk a táncot, kézen fogva, a megihatottságtól sírva és örömeinkben nevetve.

A program szünetében közönségszavazással, tombolázással, finom falatozással, és népviseletbe öltözött babakészítéssel lehetett múlatni az időt.

rajzok, mind zenei idézetek, dalra és táncra biztatták a nézőldöket. Leginkább a népzene, Bartók Béla műveit jelenítették meg a gyermekalkotók, de találkozhattunk a Péter és a Farkas, és Mozart Varázsfuvolájának mesés szép jeleneteivel is.

Az alkotások többsége számítógéppel készült, modern korunk legnagyobb kihívásának megfelelően. A kiállítást rendező ClubNetCet Egyesület e programjának célja: a művészeti harmónia megteremtése, a számítógépet amúgy is használó gyermekek (és felnőttek) alkotásra inspirálása, a számítógépes kultúra elterjesztése.

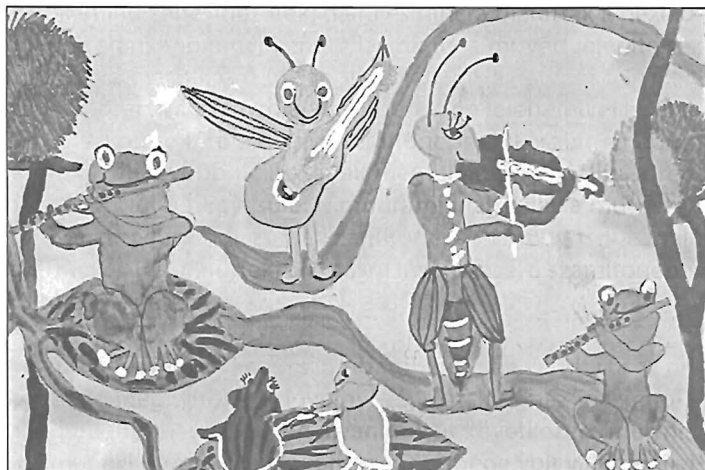
2006. augusztus 12-én szombaton délután került sor az ünnepélyes megnyitóra. Ungvályi Jánosnak, a ház igazgatójának köszöntő beszéde után olyan műsor következett, melynek valamennyi produkciója különleges csemege volt valamennyiünk számára! Elsőnek a Szt. Gellért Katolikus Általános Iskola igazgatójának, Lukács László úrnak gitármuzsikája hangolta szeretetre a szíveket, majd az újra indított Szt. Imre cserkész-



A kiállítás megnyitót megtisztelte jelenlétével Iványi László kanonok úr, Hangya Lajosné asszony, a Humánpolitikai Bizottság elnöke, Császárné Gyuricza Éva asszony, a „Városunk” főszerkesztője, Vaszkó Irén tanárnő, aki a táborozó magyar és román anyanyelvű diákoknak angol nyelvű Tájházi tárlatvezetéssel lepte meg a diákokat, és még sorolhatnám.

A rendezvény szervezője és házigazdája a Templárius Alapítvány volt.

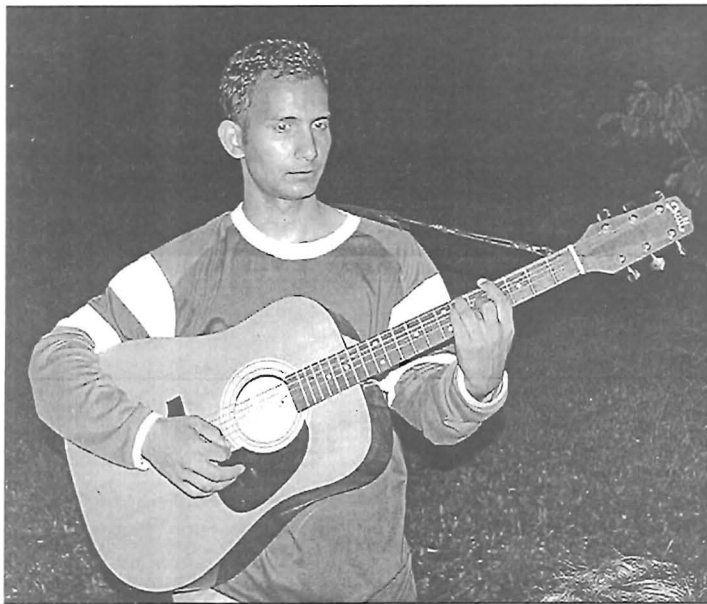
Ajándékozni öröm! Ezt az örömet mindannyian átéltük, mert adtunk egymásnak VALAMIT.



Mozga Márta Anna  
gyomaendrod@clubnetcet.hu

# Tábortűz a Hármas-Körös partján

Nemzetközi ifjúsági találkozó volt Gyomaendrődön



A Global Teenager Project egy interaktív, csoportos tanulási folyamat, olyan speciális tanulási módszer, amely sokoldalúan fejleszti a fiatalok szemléletét, személyiségét, ugyanakkor a Tanulói Ciklusok (Learning Circles) szerkezetéből, logikai felépítéséből adódóan fejleszti a nyelvi, technikai készségeket. A projekt elindítója és koordinátora a hollandiai Nemzetközi Fejlesztő és Kommunikációs Intézet és a Schoolnet Afrika szervezetek. Jelenleg 30 ország több, mint hatezer diákja kapcsolódik virtuális hálózatba világszerte, Európa, Afrikai, Amerika

és Kisázsia kontinenseken. Magyarország 2005 tavaszán kapcsolódott be a programba.

„Nonprofit szervezetként a számítógépes és internetes kultúra elterjesztése közérthető módon, minél szélesebb körben, különféle tevékenységeken keresztül. ....olyan közösségi szellem fejlesztése, amely lehetőséget nyújt az életben való jobb érvényesüléshez...” – olvashatjuk az endrői székhelyű ClubNetCet Internetes

Ismeretterjesztő Egyesület küldetésnyilatkozatában.

Mi sem természetesebb, hogy a GTP Magyarország a ClubNetCet nevéhez kapcsolódik.

A program a tanévben két ciklusban zajlik, ősszel és tavasszal. A különböző országok fiataljai ez idő alatt az Interneten tartják egymással a kapcsolatot angol nyelven. A SZEMÉLYES TALÁLKOZÁSNAK AZONBAN NINCS CSODÁLATOSABB A VILÁGON! Erre a nyár, egy tábor, egy emlékeztető nyári tábor a legalkalmasabb...

A ClubNetCet Egyesület és romániai partnere az Amőba Alapítvány idei táborának magyarországi helyszíne Gyomaendrőd volt, pontosabban Endrőd. Augusztus 9-től 14-ig 11 Romániából érkező fiatal ismerkedett a városunkkal és az itt élőkkel. Örültek a Kner Nyomda Múzeumnak, a Tájháznak, a fürdőnek, gyönyörködtek a természeti környezet szépségében, és hálásan fogadták az egyszerű emberek útbaigazító kedvességét. A program különlegessége abban rejlett, hogy három „ország” találkozásának lettünk megható tanúi: magyar, román és erdélyi fiatalok barátkoztak, elfogadták és megszerették egymást. Köszönet érte a szervezőknek, a programban résztvevő pedagógusoknak, a házigazda Templárius Alapítványnak, és nem utolsósorban Gyomaendrőd város vendégszeretetének, nagyszerű közösségének!

A tábor innen Erdély csodálatos hegyvidékeire vonatozott tovább magyarországi diákok egy csoportjával együtt. A ClubNetCet Egyesület támogatásával négy gyomaendrői gyermeknek adatott meg ez a lehetőség.

A Global Teenager program szeptemberben folytatódik. Jó eséllyel pályázhatnak a gyomai és az endrői diákok, hogy egy-egy csoportot alkotva elinduljanak a nemzetközi mezőnyben. Nem kell hozzá más, mint egy jó adag érdeklődés, egy nagyon lelkes csoportvezető, néhány számítógép, és egy csepp Internet. 'S ha minden jól megy, jöhet a nyári jutalomtábor, kézfogas a tábortűznél!

Mozga Márta Anna  
gyomaendrod@clubnetcet.hu

Fr. Ungvölgyi János részére

Templárius Alapítvány

\*\*\*\*\*

Ezúton köszönetünket fejezzük ki,  
amiért  
Gyomaendrődön

áldozatos munkával gondoskodott  
a Global Teenager nemzetközi tábor  
megvalósításának feltételeiről,

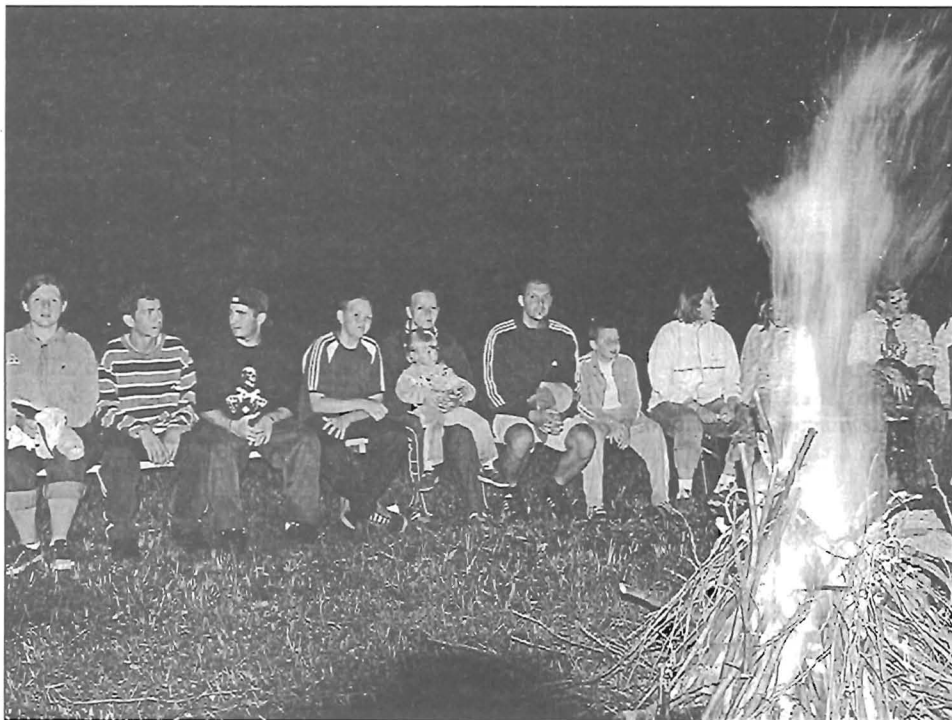
körültekintően és széleskörű tevékenységgel közreműködött  
az Édes Zenenyelvünk témájú  
számítógépes grafikai és rajzkiállítás  
népszerűsítésében, megrendezésében  
és lebonyolításában.

Köszönjük !

Ph.

Mozga Márta Anna  
elnök

Budapest, 2006. augusztus 22.



# Gyoma néprajza

Rövidítve: Cs. Szabó István



## Részletek a Gyomai Református Egyház 18-19. századi néprajzi, helytörténeti értékű adataiból - IX. rész

A templomépítéshez – és későbbi javításokhoz, valamint más egyházi épületekhez is a fenyő szálfákat a Tisza forrásvidékéről, a Maros felső folyásának környékén elterülő hatalmas rengetegekből úsztatták le. A gyomaiak Szolnokra, Martfűre, illetve Aradra szekerestek el szálfákért. Itt voltak a legközelebbi ilyen „tutaj” kikötők, ahol a faanyag eladását „királyi szálmesterek” irányították, felügyelték. Már akkor is számított, hogy kinek-milyen kapcsolatot sikerült kiépíteni a különböző hatósági beosztásokban több-kevesebb jóindulattal működő hivatalnokokkal. Eppen ezért sok tétel szerepel a régi számadásokban különböző személyeknek többnyire természetben szolgáltatott ajándékokról, – ahogy régen mondták, hódoltsági török szóval, – a baksiról. (Mai közkeletű fogalmakkal; hálapénz, paraszolvencia.)

Anno 1805. Július 24-én a Szálfáknak helyet adtak, gondjokat viselték Martfőn 3 frt., – Egy sajtért fizettem a Szál Mesternek ajándékba 1 frt., – Novemb. 14-én Egy örüt (ivartalanított fiatal kos-egy éves korban-ürütöklő) vettem a Szál Mesternek ajándékba 7 frt.,

–Anno 1807. May 21. A Szál Mesternnek Ajándékba 2 Bárány 6 frt., Juny 27. Szolnokba a Szál Mestereknek Ajándékba 3 itze Vaj, egy bárány 6 frt., –July 25. Szolnokba ajándékba 2 bárány 6 frt. 45 krajczár, –Október 8. –Az aradi Szál Mesternek ajándékba 2 sajt 2 frt.

Anno 1807. November 2-án Meister (mester) Urnak itt létebe asztali költség 1 frt., – Nov.27-én Mikor feltették a Gombot (a toronygombot az árbócfával) keszkenőjért, pántlikáért az Bóltba NB (nota bene=jól figyelj!) . Templom Gombja 6 frt.48 krajczár. (A toronygomb s árbócfá feltétel mindenütt ünnepséggel egybekötve történt, ahol is minden épkézláb gyülekezeti tag-apraja-nagyja megjelent, s a helybéli lelkész alkalmi istentiszteletet tartott.)

Anno 1808. May 27-én Áts és Kőmives Meister Uraknak két Bárány ajándékba 6 frt., –Dobó Andrásnak Békésről egy lép (szálfából összeállított tutaj) leszállításáért (nyilván a Körözsön úsztatta Gyomáig), 4 frt. Az elébbi toronygombnak hitt „gomb”-állítás valószínűleg a temlomhajó végibe való gomb felrakásáról szólt, mert 1808. Junius 22-én ilyen tételek vannak szó szerint; A' Torony gombjára 5 rőf –rőfje 2 frtyával – posztót vettem 34 frt.22 krajczár, Keszkenyők, pántlikák a gombra 5 frt., az akkori asztali köccsig 22 frt.56 krajczár. – A gyomai gombfeltéti ünnepség nincsen részletesen leírva, de szolgálhatok egy mezőgyáni példával; „A Mező Gyáni Új Torony tetejibe mikor a Gomb feltétezt, igy ment végbe 1794.16 July. Mikor a Gombot fel felé indították

akkor Ágyúval, puskákkal lűttek, azután énekelték az LI-dik Zsoltárt, annak is utolsó versit, ...Sebestyény az Áts pallér tette fel a Gombot, és Ivott elsőbben a Király úfelsége egészségéért, életiért, megint lűttek majd énekelték a LXI. Zsolt. –ból. Ivott másocor Tekintetes Tisza László Úr életéért, egészségéért, akkor lűttek s énekelték ezt; Tisza László Úr neve. Ki fundátora leve, Ez Isten házának és ékes Tornyanak Tejegyen sok időkre, élete esztendőkre. Harmaccor ivott az áts pallér az Tekintetes Nemes Vármegye életéért, egészségéért, akkor lűttek, s énekelték ezt, Tekintetes Vármegyének, felsőbb-alsób rendgyeinek Ezer jókat Kivánnyatok, Ezek az Áldott Atyátok, Éllyenek hát egészségben, lelki s Testi békeségben, Szerentsésen. Negyedszer ivott Nemes és Nemzetes Dúló István Inspektor (intéző) Úr életéért, egészségéért, Lűttek énekelték ezt; Inspektor Dúló István érdemel hejtt ezután, ki sok Fáradságát, értékét, munkáját, E Szent Helyre költötte, Áldott légyen érette. Ötödször ivott Tiszteletes Tudós K.Nagy János prédikátor Úr életéért, egészségéért, Lűttek, énekelték ezt; Ezenn Szent Ekklézsiának, Kegyes Leiki Pásztorának Légyenek sok fáradsági, Emlékezetben munkái, Éllyen frissen egészségben, Szolgáljon soká hivségben ezen Helységben. Hatodszor ivott az Ekklézsia Előljáróinak És Hiv Tagjainak, Kitsinynek, és Nagyjainak Örömötök légyen, hogy amiért hivenn, Eddig fáradtatok, Zsengéjét láttyátok. Hetedszer ivott közönségessen egész Mező Gyáni Férjfiaknak, Asszonyoknak, Nagyoknak, Kitsinyeknek, életekért, egészségéért, Lűttek énekelték a CL-dik Zsoltár első versit. Dicsírijtek az Urat... Nyoltzadszor ivott az Átsoknak, Kőmiveseknek és az kik tsinálták életekért, egészségéért, Lűttek, énekelték a 269 dik Dicséretet annak 6-dik versit Tartsd meg azért békeségben...” Ágyúval kapcsolatban jegyzem meg, hogy ezek olyan kis 2-3 kilós mozsárgyűcskák voltak, nagyot durrantak, de harci eszközként már nem alkalmaztattak s vasból voltak. Tekintetes Borosjenei Tisza László Úr a helység földesura volt, úgyis mint Geszt és Mezőgyán igen nyakas kálvinista – azaz református vallású kegyura.

Anno 1809.Febr. 20-án a Gyomán dolgozó átsoknak a kar elejít deszkázták 11 frt. 38 krajcz. Juny 5-én Harangfeltekelor az áts Legényeknek áldomás 1 frt. 48 krajcz.

Cs. Szabó István



### Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,  
ABLAKOK GYÁRTÁSA  
EGYEDI MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,  
Fő út 81/1  
Tel/Fax: 66/386-328



### EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig  
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,  
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT  
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

## Amit Isten egybekötött...



2006. augusztus 19-én vezette a békéscsabai katolikus templom oltára elé **Iványi Zoltán** endrődi vőlegény menyasszonyát, **Laurinyecz Anitát**. Iványi László tb. kanonok, endrődi plébános adta áldását hajdani tanítványára és boldog hitvesére.



**Bohrát Mária** endrődi, és **Dányi Attila** deteki jegyesek 2006. augusztus 19-én, a gyomai katolikus templomban esküdtek örök hűséget.



**Papp István** és **Szerető Anna** a gyomai katolikus templomban kaptak áldást egy életreszóló hűségesküjükre, 2006. augusztus 5-én.

**Mind a négy pár életét kísérje siring tartó boldogság, örök hűség és szeretet!**



2006. augusztus 19-én **Gilyén Attila** budapesti vőlegény és **Hunya Krisztina** házasságot kötött az endrődi Szent Imre templomban.

## HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

*Kós Károly, 1925.*

Göncz Kinga a magyar külügyminiszter Belgrádban tárgyalta, a szerb államfővel és külügyminiszterrel. Tadiccs államfő elmondta, hogy a maga részéről támogatja a Vajdaság tartományi autonómiájának helyreállítását. Koszovó jövőjéről is

beszéltek.

Csehországban a belpolitikai helyzet tovább bonyolódott, miután az államfő mégsem adott kormányalakítási megbízást a győztes polgári demokraták elnökének.

A szlovák parlament bizalmat szavazott az új kabinetnek, elfogadták a kormányprogramot. Szeptembertől megszüntetik a vizitdíjat, és a kórházi étkezéshez való hozzájárulást. Bevezetik a milliomos-adót.

Szlovákiában napirenden vannak a magyarellenes atrocitások.

Ukrajnában nem kell új választásokat kiírni, mert végre megegyezett hosszú belpolitikai válság után Viktor Juscsenko államfő politikai riválisával, az oroszbarát Viktor Janukovicssal, akit kormányalakítással bízott meg.

A Kárpát-medence magyarok lakta településein mindenütt megemlékeztek Szent István napjáról. A Vajdasági Magyarok Szövetsége hivatalos ünneppé nyilvánította augusztus 20-át.

## BEMUTATKOZIK A KÖRÖS-KAJAK SPORTEGYESÜLET

Egyesületünk évek óta maga köré gyűjti a vízi sportokat szerető gyomaendrői gyerekeket és szüleiket. Jelenleg 19 igazolt sportolónk van, akik 10-16 évesek. Két éve új, szakképzett edzővel, Kovács Gáborral készülnek a nyáron szinte hetenként megrendezett regionális és országos versenyekre. A napi edzések kora tavasszal kezdődnek a Fűzfás zugi vízi telepen, ahol jelenleg a telep bővítésén dolgoznak a lelkes szülők. Ilyenkor a gyerekek a szabad levegőn, a vízen nemcsak képességeiket, gyorsaságukat és technikájukat fejlesztik, hanem csapatszellemet is tanulnak, és a sportnak köszönhetően sokkal egészségesebbek, a betegségekkel szemben ellenállóbbak lesznek. A versenyekre a szülők, sokszor az egész család elkíséri a versenyzőket és az egy két vagy akár három napot közös sátorozással, ebédfőzéssel, szurkolással töltik. Ezeket a versenyeket országsszerte vízparti városokban rendezik, pl. Győrben, Sukorón, Szegeden, Szolnokon, Békésszentandrásán, Szarvason, Tiszafüreden és természetesen nálunk, Gyomaendrődön.

Késő ősztől az újabb idényig tornateremben és az uszodában folynak az erőnléti edzések. Ezek legalább olyan fontos részei a felkészülésnek, mint az evezés. Ennek eredményességét bizonyítják azok a kimagasló eredmények, melyeket az idén értek el versenyzőink. Nincs olyan gyerekünk, aki ne állt volna dobogón vagy ne kapott volna érmet valamelyik versenyen. A legrangosabb megmérettetésen, az Országos Bajnokságon pedig magyar bajnokaink is születtek.

Az összes eredményt lehetetlenség lenne felsorolni, ezért álljanak most itt az országos bajnokságok, valamint a gyomai és a legutóbbi, tiszafüredi ver-

seny éremszerző eredményei:

Győr Maraton Bajnokság: Agoston Kata-Kéri Virág 2. Gyarmati Balázs 2. Tótka Sándor 2. Hunya Gyöngyi 6. helyezett.

Sukoró- Országos Diákolimpia: Agoston Kata-Hunya Gyöngyi-Fazekas Györgyi-Kéri Virág 1. Tímár Richárd-Szendrei Dávid 1. Gellai Tamás 1. Tímár Tímea 1. Rákosfalvi Dóra 1. Agoston Kata- Kéri Virág 1. Tótka Sándor 2. Gyarmati Balázs 5. Kurilla Zsolt 5. Fazekas Györgyi 6. helyezett.

Sukoró- Magyar Bajnokság: Tótka Sándor 1. Tótka Sándor-Gyarmati Balázs-Gellai Tamás 1. Agoston Kata-Hunya Gyöngyi 2. Gellai Tamás-Tótka Sándor-Giricz Petrik 2. Fazekas Nándor-Kiss Csaba 3. Fazekas Györgyi 3. Kurilla Zsolt 4. Gyarmati Balázs 4. Kéri Virág 6. Fazekas Nándor 6. helyezett.

Gyomaendrőd Viharsarok Kupa: Kéri Virág-Fazekas Györgyi- Hunya Gyöngyi 1. Tótka Sándor- Gyarmati Balázs-Gellai Tamás 1. Fazekas Györgyi 1. Kéri Virág 1. Kurilla Zsolt 1.

Gyarmati Balázs 1. Tótka Sándor 1. Tímár Tímea-Rákosfalvi Dóra 2. Csóke Richárd-Tímár Richárd 2. Hunya Gyöngyi 2. Gellai Tamás 2. Hunya Péter 3. Bukovszki Péter 3. helyezett.

Tiszafü-

red: Fazekas Nándor 1. 1. 1. Fazekas Györgyi 1. 1. Tótka Sándor 1. 1. Kéri Virág 1. 1. Gyarmati Balázs 1. 1. Agoston Kata 2. 2. Tímár Tímea 2. 2. Gellai Tamás 2. 2. Kiss Csaba 2. 3. 4. Hunya Péter 3. 5. Csóke Zsolt 3. 4. 5. Kondor Balázs 4. 5. 6. helyezett.

A sors lehetne folytatni, hiszen még 5 másik versenyen is hullott az aranyeső és még nincs vége az idénynek. A magyar kajaksport tehát reménykedhet az utánpótlásban..

Az egyesület továbbra is várja olyan - elsősorban általános iskolás korú gyerekek jelentkezését, akik szívesen gazdagítanák tovább a felsorolt dicsőséglisztát. Ehhez jelentkezni lehet a Fűzfás zugban du. 4-től tartott edzéseken vagy az egyesület vezetőjénél, Kondor Istvánnál a 06/20-519-8604-es telefonszámon.

Körös Kajak Sportegyesület



# Evangélikus Oldal

Gondolatok: Krisztus követése a szekularizált világban (istentisztelet és istentisztelet után)

Kedves Olvasó, keresztyén Testvérem!

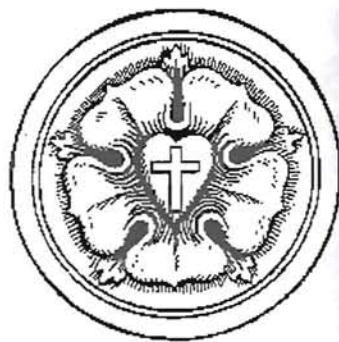
Néhány gondolatot szeretnék megosztani önnel egy véleményem szerint igen aktuális, a címben megjelölt témával kapcsolatban.

A főcím, „Krisztus követése a szekularizált világban” egyértelműen megadja a témát, a keresztyének és a világ viszonyára kérdez rá, természetesen olyan értelemben, hogy a keresztyénség, amely arányaiban kisebb közösség, hogyan tud a világban, amely arányaiban nagyobb, igaz keresztyénként élni. Ez a történet lassan 2000 éves történet és érdemes volna a különböző korokban ezt a viszonyt megvizsgálni, de ez bizonyára elég hosszadalmas lenne. Én viszont a téma lényegét, a problémát, nem a főcímben látom, hanem a zárójelben. „Istentisztelet és istentisztelet után”. Itt bújik meg kissé alattomosan a probléma lényege és talán észre sem vesszük, hisz oly természetes, hogy van istentisztelet, 1 óra egy héten és van istentisztelet után, 6 nap + 23 óra egy héten, és egyáltalán nem furcsálljuk, hogy ezt a kettőt elválasztottuk egymástól. Pedig az ember egész életének egy istentiszteletnek kéne lennie, a vasárnapot pedig az embernek különösen is Istennek kéne szentelnie. A vasárnapot, az ünnepnapot, a pihenés napját, a feltöltelezés napját. Mi pedig ezt a kiemelt napot a hét végére csaptuk, pedig a hét elején van a helye, mert innen kezdődött az ember élete. És mivel kezdődött? Az Istennel való ünnepléssel, a feltöltelezéssel, a pihenéssel. Pedig még el sem fáradt, teljesen fitt, hisz előző napon, a hatodik napon teremtették, még nem csinált semmit, teljes egész ember, de máris ünneplhet, máris pihenhet, máris feltöltelezhet, hogy az elkövetkező héten ebből élhessen. Mi pedig a hétvégére elfáradunk, lemerülünk és ezt pihenjük ki, hogy valamelyest ismét egész emberek legyünk.

A vasárnapot tehát a hét végére tesszük, az életünket pedig két részre osztjuk, istentiszteleti életre és istentisztelet utáni életre és ez még csak az alaphelyzet, még nem is beszéltünk Krisztuskövetésről. Ilyen alaphelyzetből kiindulva is látszik, hogy nehéz helyzetben vagyunk, mert átlagban egy héten csak 1 órát vetjük alá magunkat az ige tanításának és a maradék időben pedig a szekularizált világ hatása alatt vagyunk. És így ez a mai reklámdömping világunk, nem teszi könnyűvé a Krisztust követni akaró emberek helyzetét.

Az első keresztyének életében azért talán nem volt ennyire élesen elválasztható az istentiszteleti és az istentisztelet utáni élet és ezt nagyon jól példázza az úrvacsorai szokásuk, amely gyakorlatilag nem csak lelki táplálékot nyújtott, mint ma, hanem testi táplálkozás is volt. Persze meg volt nekik is a maguk bajuk és más volt

a helyzetük, mint a mienk, és valahogy túlélték, valahogy megoldották. Ma sem szabad hungaropesszimizmusunknak engedni, hanem törekedni kell a problémák megoldására és Krisztus követésre a szekularizált világban, hisz jól tudjuk, hogy nem emeltettünk ki ebből a világból, hanem ebben a világban kell élnünk. Adott jelenleg egy helyzet, amely szerint a Krisztust követni akaró ember a következő szituációban van: Vasárnap az istentiszteleten hallhatja Isten ígését, töltekezhet, megélheti az Istennel és a gyülekezettel való közösséget, asztalközösséget, követheti Krisztust. A hét többi napján is megmaradhat Krisztus követőnek, ennek elméletileg ma jogi akadályja nincsen, de mégis óriási teher nehezedik a vállára, mert, amit annak idején keresztyénüldezőssel oldottak meg, azt megoldja ma a média és a különböző divatos életstílus irányzatok. Ebben az élethelyzetben kell megtalálnunk a Krisztus követés módját az istentiszteleten és istentisztelet után.



Domokos Jenő  
Evangélikus lelkész

## Gyülekezeti alkalmaink:

### Istentisztelet:

Vasárnap 9 órai kezdettel a templomunkban.  
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

### Gyülekezeti Bibliaóra és „Asztali beszélgetések” - Ifjúsági Bibliaóra:

Június 1-től, a nyári időszakban szünetelnek ezek az alkalmak.  
Őszi újraindításuk szeptember 14-től várható.

### Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.  
Telefonszám: 06 56/352-437  
06 20/8244206

Lelkipásztori látogatást igénylő családoknak, testvéreinknek készséggel ajánljuk fel ezt a szolgáltatást. Üzenet a lelkészi hivatal telefonszámán hagyható.

**Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!**

## SPORT



A Gyomaendrődi VSE a Megye II. osztályában folytathatja a labdarúgó sportot.

A vezetőség jelentősen megváltozott. Reméljük több sikert aratnak... Az új edzőnek lesz tennivalója bőven. Több győzelmet, több gólt, sikeresebb szereplést várunk és remélünk. Sokat

várunk Lipták visszatérésétől, aki a nagy sportsikerek idején a mi játékosunk volt.

Az első mérkőzést Szabadkígyós csapatával játszották. Nem volt nagy foci, de lelkesen küzdött csapatunk. Eredmény: 3:1 győzelem!

Következő mérkőzés Csabacsüdön volt, 2:0-ra veszítettünk, ennyivel jobb

volt a hazai gárda.

Dicséret illeti Lipták mellett Hanyeczot és Tímárt.

A tabella felső részében lett helyünk. Jelenlegi helyezesünk:

5. VSE 1 - 1 3:2, 3

Következő mérkőzés: VSE : Békéscsabai MÁV, (akik a 3. helyen vannak 6 ponttal)

## GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

## Szeptember

Aranylabda szisszen:  
leereszt a nap,  
hegy mögé szuszogja  
a hulló nyarat.

Kiürült a pálya,  
nincs nézősereg:  
szélbe szállingóztak  
a falevelek.

Csak a sárga gyepp van,  
rajta tűz nyoma,  
nyár üszkét szaglássza  
egy ázott kutya.

Nádor Tamás

## Mennek a fecskék

Vége a nyárnak, vége,  
elhull az égbolt kékje.

Akár megannyi emlék,  
gyülekeznek a fecskék.

Akár a sebes csillag,  
hosszú körívet írnak.

Tetőkön, dróton, kerten  
csivognak nagy seregben.

Holnap már útra kelnek,  
úsznak, mint lenge pelyhek.

Villannak, messze tűnnek,  
jeges lesz minden ünnep.

Káldi János

## Őszi vers

Új évszak köszönt ránk  
Szeptember jöttével,  
Bár szívünk telve még  
A nyár örömeivel.

Ám, ha észre vesszük  
Mindazt a szépséget,  
Amelyet ilyenkor  
Nyújt át a természet.

Tán nem lesz oly fájó,  
Hogy mögöttünk a nyár,  
Vigasztal színpompás,  
Aranyba – hajlő táj.

Mint váltótárs stafétát,  
Akként nyújtotta át  
Napmelegtől érlelt  
Termését a nyár.

Őszirozósák nyílnak,  
Sok szép színes virág  
Szavak nélkül biztat:  
Ne csüggedj, bármi vár.

Talán a gólyák is,  
S a kecses fecsképár  
Ebből merít erőt,  
Mielőtt délre száll.

Lélek-melengető  
Őszi napsugárban  
Bizakodjunk mi is,  
Mint nemrég a nyárban.

Bukva Csilla



**Jó reggelt,  
Magyarország!**

## Tisztelt Gyomaendrődi Választópolgárok!

2006. október 1-jén Ön eldöntheti,  
akar-e kiszámítható, tervezhető jövőt magának és  
gyermekeinek.

Amennyiben igen:

szavazzon Várfi András polgármesterjelöltre,  
a Fidesz-KDNP-Gazdakörök helyi képviselőjelöltjeire és  
a Fidesz megyei listájára.

2006. október 1-jén Ön eldöntheti:  
akar-e bizonytalanságban, becsapva élni.

Amennyiben nem:

szavazzon Várfi András polgármesterjelöltre,  
a Fidesz-KDNP-Gazdakörök helyi képviselőjelöltjeire és  
a Fidesz megyei listájára.

Hallgasson a szívére és legyen bátor, cselekedjen!

Az Ön szavazata titkos,  
nem tudja meg senki, hogy kire szavazott.

Ha elege van az MSZP ígéreteiből, csomagjaiból:

**SZAVAZZON  
VÁRFI ANDRÁS POLGÁRMESTERJELÖLTRE,**

**SZAVAZZON  
A FIDESZ-KDNP-GAZDAKÖRÖK HELYI  
KÉPVISELŐJELÖLTJEIRE ÉS**

**SZAVAZZON  
A FIDESZ MEGYEI LISTÁJÁRA!**

Domokos László  
Gyomaendrőd  
országgyűlési  
képviselője



# Fiatalokról fiataloknak

## Felrázás-nap Hunyán

A Katolikus Ifjúsági Alapítvány munkatársai úgy gondolták, szükség van arra, hogy a keresztény örömhírt a templomokon kívül is minél szélesebb körben hirdessék. Kidolgoztak egy tervet a Szeged-Csanád egyházmegye területére (Csongrád és Békés megye), melynek neve „Felrázás Program”. A céljuk, hogy az Egyház fiatalos arculatát megmutassák a felnövekvő generációnak, a különböző helyi szabadidős napokon keresztül. Ennek érdekében sokféle módszert használnak fel: sport, kézműves-ség, zene, játék, népi eszközök, történelem, kultúra, film, modern technika, kirándulás stb... Ezeket a szabadidős napokat az Alapítvány munkatársai a helyi közösségekkel, csoportokkal együtt találják ki, szervezik meg. Így próbálják segíteni az Egyház megújulását.

Jún. 30-án sok szervezőmunka előkészület után jött létre Hunyán a „Felrázás nap”, amelyre fiatalokat, idősebbeket és mindenkit vártunk erre az egész napos rendezvényre. Szegedről, Gyomaendrődről, Mezőkovácsházáról érkeztek vendégek erre a nem mindennapi találkozóra. A Katolikus Ifjúsági Alapítvány részéről Pótári Mihály és lelkes csapata, Szegedről Pálfai Zoltán egyetemi lelkész valamint Mezőkovácsházáról Bauer Csaba esperes

atya vezetésével volt énektanulás a templomban, majd vetélkedők, kézműves foglalkozások a plébánia területén.

Délben finom gulyáslevessel és csörögével kínálták a résztvevőket, amit Szilágyi Andrásné és segítői készítettek el, vállalva a konyhai, szinte egész napos munkát.

Délután folytatódott a vetélkedők, versenyek sorozata, ahol mindenki jól szórakozott, kicsik, nagyok egyaránt. Fiataljaink új ismeretséget, barátságokat kötöttek és lehetőség nyílt az emberi kapcsolatok elmélyítésére is. A délutáni program része volt a Szabó Béla bácsi és neje Margó néni által gondosan bővülő és szépülő tájház megtekintése. Váltott csoportokkal a toronyban „lakó” harangok látogatása sem maradt el.

Hat órakor gitáros mise volt Csaba atya celebrálásával, amelyen akik részt vettek igazi élményben volt részük. Az esti mise együtt éneklése felemelő érzését, a rendezvény lényegét, az összetartozást, őszinte boldogságát nem csupán emlék-



ként őrzik.

Este virsli és hidegtál várta az „éhezőket”, amit jóízűen ettek meg.

Ézúton köszönjük Pálfai Zoltán egyetemi lelkésznek, Bauer Csaba esperesnek, Pótári Mihály lelkes csapatának, hitoktatónknak, a gitárosoknak, a konyhai segítőknek és a távolról jött résztvevőknek, akik több km-t megtettek, hogy találkozzanak a hunyai fiatalokkal, valamint minden segítőknek és vendégnek, akik segítettek a megrendezésben.

Az esti tábortűz az eső miatt elmaradt, de így is jól sikerült ez a nap. Jövőre is jó lenne újra találkozni egymással.

## SZENT LÁSZLÓ KARITÁSZ TÁBOR HUNYÁN

Idén harmadik alkalommal rendezte meg karitászcsoportunk a hagyományos tábort a plébánián. Július 17-31-ig tartott reggel 8-órától délig, sok-sok résztvevővel, naponta 65-80 fiatal gyerek volt jelen, ahol sok újdonsággal ismerkedhettek meg.

Volt kézműves foglalkozás, asztalitenisz, foci, labdázás, üvegfestés, szövés kinek mihez volt kedve. Nem maradtak el a lelki beszélgetések, templom- és toronylátogatások. A lélek szépségét és jóságát segítette „gitáros és hegedűs” lányaink előadása.



Pénteki napokon csoportos vetélkedők voltak, sok-sok vidámsággal.

Az idő is kedvező volt végig, így még jobban érezték magukat a táborozók.

Tízórára különböző finomságokat készítettek, amit a szülők, nagyszülők és segítőink támogattak naponta más önkéntes segítőkkel.

Újdonság volt, hogy a kézműves foglalkozásokon Kardos Ferencné népművészet mester tanította meg az érdeklődőket különböző dolgok készítésére.

Gyöngyöt fűztek, csuhébabákat készítettek, fonálból karkötőt fontak, rajzoltak gipszképet öntöttek.

A közelgő falunapra templomot és fehérre meszelt házakat készítettek tornáccal, virágos ablakokkal.

Az iskolába volt az üvegfestés a nagyobb lányok és a tanárok felügyelete mellett.

A tábor sikeréhez nagyban hozzájárult az alapos előkészítés és tervezés, amelyről a táborvezető hitoktatónk gondoskodott.

Hetekkel a táborkezdés előtt ötletes programokon törte a fejét, beszerezte a kellékeket, hogy ez a két hét jól működjön. Ézúton köszönjük a fáradozásait.

Köszönettel tanárainknak, akik vállalták a gyerekek felügyeletét, a kézműves mester tanítását, a szülők és nagyszülők anyagi támogatását és a munkájukkal nyújtott segítséget. Isten áldása kísérje életüket!

Reméljük, ezt a hagyományt tovább tudjuk folytatni és jövőre ismét megrendezni ezt a tábort.

Hanyecz Vencelné

# Trodalmi oldal



## Gergely Ágnes: ÚTÉRINTŐ



Gergely Ágnes Endröd szülötte. Az idei könyvhéten jelent meg gyűjteményes verseskötete, az **ÚTÉRINTŐ**, amely fél évszázad termését összegzi.

Legújabb könyvének hátsó borítóján ez olvasható: Gergely Ágnes tizenhat éves kora óta ír verset, és harmincéves kora óta publikál. Első verseskötete 1963-ban jelent meg. Huszonhat kötet (vers, regény, esszé, riport) van mögötte - ebből tizenhárom lírai életműve

- s persze számtalan fordítás (önálló kötetben, gyűjteményekben, antológiákban). Most úgy érezte - a tőle megszokott szigorúsággal - végigtekint költészetén, s felméri a vállalhatót, a megőrzésre szántat: így állt össze ez a jelenlegi gyűjtemény: a költő összegyűjtött versei."

A Kossuth-díjas költővel pályájáról Lukács Laura beszélgetett - ami a *HetiVálasz* augusztus 10-i számában jelent meg.

Részlet az interjúból:

**Verseiben különösen megkapó motívum a szülőföld, a magyar nyelvhez való ragaszkodás témája. Mit jelent ez a nyelvi hazaszeretet?**

- Kosztolányi, Vas István, de szinte minden jelentős magyar költő elmondta valamilyen formában, hogy a magyar nyelv több, mint eszköz. Nagy szerencsénk, hogy megadatott nekünk. Beszélék angolul, valamennyire franciául, passzívan más nyelveken is, de sehol máshol nem találok ezt a pazar keleti gazdagságot. Valószínűleg mindenki ilyen elfogultan tekint az anyanyelvére. Petőfi írja, hogy „Magyar vagyok, természetem komoly, / Mint hegedűnk első hangjai...”, gyönyörű, nem! Én valóban élvezem, mikor megszólalok! Évezem, mikor leírok egy mondatot, élvezem, ha szép hangú rádióbemondót hallok. Olyan élvezet a magyart hallgatni, mint a zenét. Megírtam egy regényemben, hogy engem csak a magyar vezet ki a többnyelvű hangzavarból, például a rádióban. De kivezet a lelki zűrzavarból is. Sokszor, ha bántottak, a magyar nyelvben találtam vigasztalást.

**- Verseiben a skandináv, olasz, amerikai vagy japán helyszínekben ott bujkál az örök kérdés: menni vagy maradni? „Hát menjen innen fusson aki tud”, válaszolja egy '64-es vers.**

- Ez kétféleképpen értelmezhető. Vagy úgy, hogy fusson, aki tud, vagy úgy, hogy fusson, aki tud. Mert hát nem lehet...! Sokat foglalkoztam az emigrációval, '56 decemberében magam is emigrálni készültem. Be volt csomagolva a hátizsákom, vőlegényem reggel 6-kor jött értem. Két könyvet akartam magammal vinni, a Bibliát és Vörösmartyt. A Vörösmarty-kötet kiesett a kezemből, és kinyílt a Szózatnál: „Itt élned, halnod kell...” El volt döntve, nem mentünk. Sokan, többnyire hamisan próbálják felidézni azoknak a

nehéz napoknak a hangulatát. Nekünk nem sok szerepünk volt a forradalomban, de utólag nem fogok hozzákölni semmit. Ez az anekdota a Szózattal, és ragaszkodásom a magyar nyelvhez sokat nyomott a latban, de az emberek, barátaim, kedves szülőfalum legálább annyit.

**- Amikor megkerestem, kérte, hogy ne politizáljunk. Am a történelmet nem kerülhetjük meg: számos versének tárgya a családi múlt, elhurcolt édesapja, a zsidó sors, a tárgyak őrizte történelem és valami sosem csillapuló veszélyérzet. Rendszerek, kormányok jöttek-mentek. Milyen ma a közérzete?**

- Mindig egyforma. De napi politikával akkor sem szabad foglalkoznom.

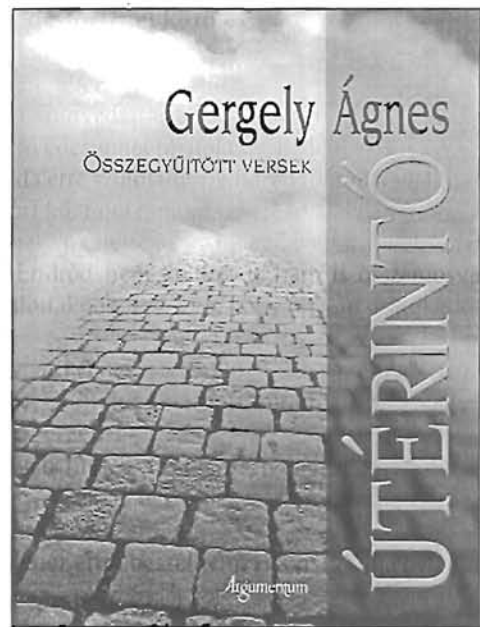
Nem érdektelenségből, csak éppen nem merülhetek el benne, más dolgom van: az, hogy írjak. Ami a veszélyérzetet illeti, ha gyerekkorában belenevelték az emberbe, nem múlik el. Kitörölhetetlen. Sosem érzem magam egészen biztonságban, ez belülről jön. Érzékeny életkorban akartak a vallásom miatt kizsákolni az ország testéből, és ezt csak túlélni lehet, elfelejteni nem. De nekem nincs kettős identitásom, mint sokaknak. Én egyszerre, szétválaszthatatlanul vagyok magyar és zsidó, a kettő egy. Családom tagjait megölték, mások meghaltak vagy külföldre mentek. Barátaim pótolják a családot. És nem aszerint válogattam őket, hogy ki honnan jött, mi a vallása, anyanyelve, pártállása, egyedül a szélsőségektől irtózom.

**- Verseinek visszatérő motívuma a sorsszerű, megmásíthatatlan igazságok fölismerése. Ilyen, hogy minden vallásnak megvoltak a maga mártírjai, akiket nem szabad egymáshoz méricksélni. A szenvedéstörténet közös.**

Főként regényeim alaptétele ez. A tolmácsban meg is írtam, hogy két szenvedést nem lehet egymás ellen kijátszani. Nagy mérkőzés folyik itt, hogy ki szenvedett többet, s ezt nem szabad. Csak akkor tudjuk a saját szenvedésünket méltóképpen átélni, ha megértjük a másokét. Szép példa erre szülőfalum, Endröd második világháborús emlékműve: amorf kő, rajta hatalmas kereszt alakban kirakva a Don-kanyar halottainak, mellette az életfa alakban az auschwitzi áldozatoknak a neve. Endröd nem külön, de nem is összemossa állít emléket a közös halottaknak. Így szép, hogy ott van mindkettő, a kereszt és az életfa.

**Verseit olvasva úgy érzem, istenhívő költő, aki ebben az elüzletiesedett korban is mélyen, átgondoltan, átéléssel tud hinni a szeretetben. Jól érzem?**

- Jól. Valóban mélyen hiszek, de nem szívesen hangoztatom, túlságosan divatba jött... Sokan beszélnek a szeretetről, de nem tudják, mi az. Istenről is, pedig a parancsolat szerint nem szabad hiába venni a nevét. Nehéz erről beszélnem. Hajnal Anna például panteista költő volt, a természet legkisebb rezdülésében is meglátta Istent. Én a transzcendens erőkhöz állok közelebb. Látszólag elmentmondás, de úgy érzem, a folytonos veszélyben folytonosan vigyáznak rám. Mintha két nagy erő között élnék. Szeretet nélkül pedig olyan volna, mintha volnán nélkül akarnánk autót vezetni, vagy úton menni úgy, hogy nincs az útnak iránya.





## Ízes Ízek

### Szeptember

#### Tojással töltött zöldsárpaprika

Megtisztítunk zöldsárpaprikákat töltésre. Egy mély tűzálló tálba állítjuk be őket hegyükkel lefelé. Mindegyikbe egy-két tojást ütünk, kevés vizet öntünk alája és betesszük a sütőbe, hogy a tojások megkeményedjenek. Paradicsompürével elkeverünk tejfölt és ráöntjük a tojásokra. Meghintjük zsemlemorzsával és reszelt sajttal, kis margarin darabokkal és visszatesszük a sütőbe, amíg szép pirosra nem sül a sajt.

Seidl Ambrus

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

*Corvo bianco*  
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896  
06 30/9855-671  
Gyomaendrőd Fő u 14.

**MAGÁNVÁMRÁKTÁR**

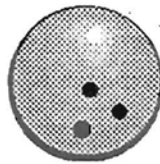


*Madizel*

Gyomaendrőd, Fő út 45.  
Tel/Fax: 66/386-578  
Mobil: 30/9-950-197

## BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

## NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,  
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.



## METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó  
márkabolt és szerviz  
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,  
csövek, szerelvények  
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,  
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika  
Szegek, csavarok, zárok, lakatok  
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók  
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

**THERM U X**  
Építőipari Kft.

5500 Gyomaendrőd,  
Ipartelep út 3.  
(T/F: 66/386-614, 386-226)

### Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

## „ SZONDER ”

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

## AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

**FÜLÖP ILONA:** volt hunyai lakos, 51 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése Hunyán volt augusztus 1-jén. Gyászolják: testvérei, rokonai.

**DÁVID ISTVÁNNÉ, FARKASINSZKI MARGIT:** volt hunyai lakos, 92 éves korában rövid betegség után elhunyt. Temetése augusztus 15-én volt Hunyán. Gyászolják: fia, menyee, dédunokája és rokonság.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

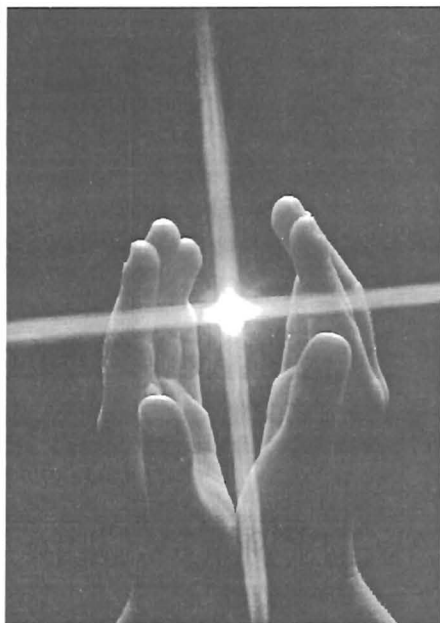
Békesség haló poraikon,  
fogadja be őket az Úr  
az Ő országába.  
Az Örök Világosság  
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:  
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.  
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,  
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)



## Fényképalbum



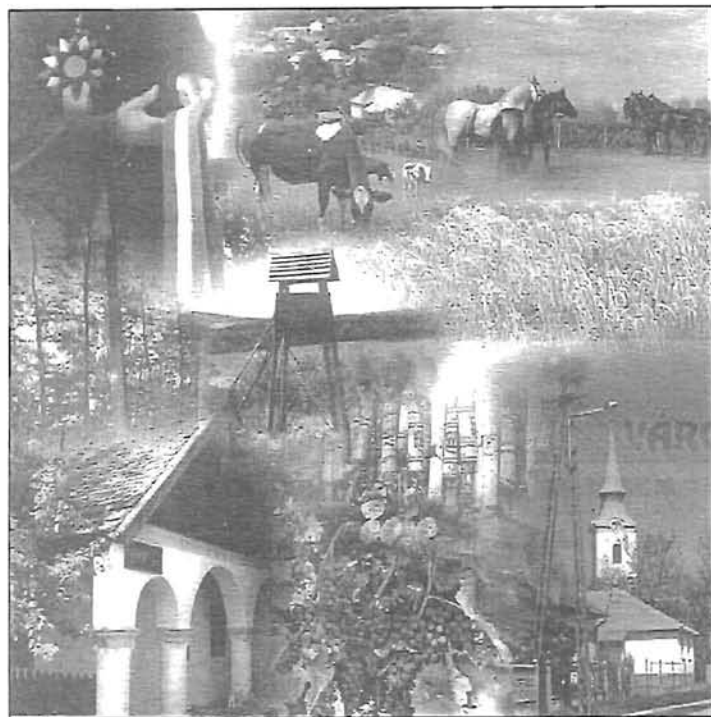
Anyák napi ünnepség - a háttérben Gyetvainé Buza Terike és Lázár Sándorné Margit óvó néni



Csoportkép Gyomáról. A háttérben két dada néni Rózsika és Sikéné.  
Középen: Gyetvainé Buza Terike óvó néni.  
Két oldalán Megyeri Sanyika és Sike Bandika

# GAZDAKALENDÁRIUM

Információ gazdálkodóknak



Augusztus 17-én az FVM színháztermében megrendezett ünnepségen Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter kitüntetésekkel adta át Augusztus 20. alkalmából. Eredményes munkájáért Miniszteri Elismerő Oklevelet kapott Várfi András városunk falugazdája.

## Tisztelt Gazdálkodók!

Hamarosan végére érünk ennek a gazdálkodási esztendőnek, melyre a sok vetetlen terület, a belvíz és összességében az eredménytelenség volt a jellemző. Immár ez a harmadik év, hogy a gazdák az uniós követelményekkel ismerkednek. Többen átestek már egy-egy ellenőrzésen és hiánypótláson, megtapasztalva ezzel, hogy a szántás-vetés tudományán kívül az adminisztráció is mennyire fontos. Szeptember hónapban, mint polgármesterjelölt a köztisztviselőkről szóló törvény szerint a falugazdász tevékenységet nem végezhetek, hanem fizetetlen szabadságon készülhetek a választásra. A falugazdász ügyfélszolgálat azonban nem ezért lesz korlátozott, hanem, mert a falugazdászok más fontos területen fognak dolgozni. Szeptemberben a gyomaendrődi irodában ügyelet lesz, de ha valaki sürgős ügyintézését kíván azt a békési területi központban elintézheti. Ebben a rovatban a múlt számban már leírtam néhány a mezőgazdaságra vonatkozó elképzelésemet, ezt most nem kívánom folytatni. Inkább idézek Gráf József földművelésügyi miniszternek Augusztus 20. alkalmából elmondott beszédéből:

„Nagy kihívás a következő hét évben a magyar vidék és mezőgazdaság számára annak az 1.000-1.200 milliárd forintnak a jó felhasználása, amire feljogosította az Európai Unió.”

Ahhoz, hogy a fenti összegből, mind több gyomaendrődi gazda részesüljön, kívánok jó egészséget a gazdálkodásban sikereket.

Várfi András

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG  
FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI  
MINISZTERE



VÁRFI ANDRÁS

ELÉRT  
EREDMÉNYES MUNKÁJÁÉRT

MINISZTERI  
ELISMERŐ OKLEVÉL

KITŰNTETÉST ADOMANNOZOM



2006. augusztus 20.

BUDAPEST:

GRÁF JÓZSEF  
MINISZTER

## Kedves vásárlóim!

Szeptemberi ajánlataim:

- Az áruházban megkezdjük a festék áruk forgalmazását: zománccfestékek, olajfestékek, alapozók, rozsdagátlók, falfestékek, színezők, glett anyagok, csemeragasztók, ecsetek, stb.
- Futószőnyegek, középszőnyegek,
- Fürdőszobaszőnyegek, asztalterítők,
- Szúnyoghálók, szúnyogirtók, szúnyogriasztók,
- Vegyszerek, műtrágyák, virágföldek, cserepek, virághagymák, rózsatövek
- Virágládák, drótkerítések, dróthálók,
- Szegek, csavarok, kéziszerszámok,
- Gumi csizmák, védőkesztyűk, munkaruhák,
- Benzines és elektromos fűnyírók, sövényvágók,
- Bozótívágók, komposztálók, kukák, talicskák, cefrés hordók, ústház
- Alumínium létrák

Várom kedves vásárlóimat!  
Telefon: 386-274; 06-20 95 27 032  
FARKAS MÁTÉ

## AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.  
Telefon: 06-20-9527-032 és  
06-66-386-274.



VÁROSUNK, Gyomaendrőd \* Megjelenik havonta \* Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület \* Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva  
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@internet-x.hu \*

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szózó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter \* Felelős kiadó: Vaszkó András \*

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. \* HU ISSN 1586-3689 \* készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> \* E-mail: [ivanyi@mail.szikszi.hu](mailto:ivanyi@mail.szikszi.hu) vagy [ivanyi@szentgellert.hu](mailto:ivanyi@szentgellert.hu)